

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор школи
_____ О.ПОШЕЛЮЖНИЙ
«__»_____ 2019 р.

**ВНУТРІШНЯ СИСТЕМА
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЯКОСТІ
ОСВІТИ В ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ І-ІІІ
СТУПЕНІВ «СЕРЕДНЯ ЗАГАЛЬНООСВІТНЯ ШКОЛА №45»
ПОДІЛЬСЬКОГО РАЙОНУ м. КИЄВА**

СХВАЛЕНО
педагогічною радою
протокол № 1 від 23.08.2019

ЗМІСТ

I.ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	3
II.СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ТА ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ШКОЛИ.....	5
III.ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ СИСТЕМИ УПРАВЛІНСЬКИХ ПРОЦЕСІВ В ШКОЛІ.....	7
IV.ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ СИСТЕМИ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА В ШКОЛІ.....	12
V.ОЦІНЮВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВ НИКІВ ШКОЛИ.....	16
VI.ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ.....	20

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Законом України «Про освіту» **ЯКІСТЬ ОСВІТИ** визначено як відповідність результатів навчання вимогам, встановленим законодавством, відповідним стандартам освіти та/або договором про надання освітніх послуг. **ЯКІСТЬ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ** є рівнем організації, забезпечення та реалізації освітнього процесу, що забезпечує здобуття особами якісної освіти і відповідає вимогам, встановленим законодавством та/або договором про надання освітніх послуг. **Якість** – це наріжний камінь і головна умова для довіри та визнання закладів освіти. Якість освітньої діяльності в закладі загальної середньої освіти (ЗЗСО) визначає рівень організації, забезпечення та реалізації освітнього процесу в ЗЗСО, що відповідає стандартам вітчизняної освіти, забезпечує здобуття особами якісної загальної середньої освіти на всіх її ступенях та сприяє створенню нових знань. Якість освіти як комплекс характеристик освітнього процесу включає, серед іншого, певний рівень знань і вмінь, розумового, фізичного й морального розвитку, якого досягли випускники освітнього закладу відповідно до запланованих цілей навчання і виховання.

Формами оцінювання якості освіти в повній загальній середній освіті є:

Зовнішнє незалежне оцінювання (ЗНО),
Державна підсумкова атестація (ДПА),
PISA (Програма міжнародного оцінювання учнів).

Фактори впливу на якість освітньої діяльності в школі, наступні.

- Планування і організація освітнього процесу
- Нормативно-правова база
- Фінансове забезпечення
- Матеріально-технічне забезпечення
- Педагогічний колектив
- Дієвість учнівського самоврядування
- Розвиток демократичних процесів
- Сформованість інформаційно-освітнього простору
- Наукова підтримка освітнього процесу
- Контроль реалізації освітніх програм
- Моніторинг послуг закладів вищої та професійної (технічної) освіти

Забезпечення якості освіти в загальноосвітньому навчальному закладі I-III ступенів «Середня загальноосвітня школа №45» Подільського району м. Києва (далі ЗЗСО №45) ґрунтується на основних нормативно-правових документах, які регулюють освітню діяльність:

Конституція України;

Конвенція про права дитини;

Закон України «Про освіту»;

Закон України «Про загальну середню освіту»;

Статут загальноосвітнього навчального закладу I-III ступенів «Середня загальноосвітня школа №45» Подільського району м. Києва.

Внутрішнє забезпечення якості освітньої діяльності та якості освіти охоплює всі процедури, які здійснює ЗЗСО №45 щодо безперервного вдосконалення якості освітнього процесу, в якому якість освітніх програм, якість

навчання і викладання, якість результатів навчання, навчальні можливості і ресурсне забезпечення відповідають затвердженим стандартам, потребам учнів, а також вимогам органів, що здійснюють зовнішнє забезпечення якості освіти.

Головною метою документу є визначення загальної структури системи забезпечення якості освіти в школі, розроблення процедур вивчення і оцінювання якості та супровід їх функціонування для підготовки випускників, які можуть володіти ключовими компетентностями і є конкурентоспроможними при вступі до закладів вищої освіти, відповідальних, вихованих на основних життєвих цінностей.

Основні принципи внутрішнього забезпечення якості освіти і якості освітньої діяльності в школі:

- *автономність* – забезпечення якості здійснюється шляхом самостійного, незалежного і відповідального прийняття рішень стосовно добору процедур, методів, засобів, інструментів для визначення стану та поліпшення якості освітньої діяльності та якості освіти;
- *адекватність* – забезпечення якості освіти враховує потреби та очікування учнів, батьків та суспільства;
- *академічна доброчесність* – забезпечення якості ґрунтується на засадах чесності, справедливості, відповідальності усіх учасників освітнього процесу;
- *вимірюваність* – забезпечення якості ґрунтується на кваліметричній основі, здійсненні моніторингових процедур;
- *відкритість* – забезпечення якості супроводжується висвітленням інформації щодо процесів та результатів;
- *відповідальність* – школа несе первинну відповідальність за якість освіти, що ним надається.

Основні процедури внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості освіти в школі:

- *розроблення освітньої програми*, яка ґрунтується на профільному навчанні та поглибленому вивченні окремих предметів;
- *самооцінювання* якості освітньої діяльності, яке проводиться один раз на рік;
- *підготовка та проведення моніторингових досліджень* для визначення тенденцій і динаміки складових освітнього процесу в школі;
- *підготовка та проведення опитувань* серед учасників освітнього процесу для визначення якості надання освітніх послуг та виявлення можливих проблем;
- *рейтингове оцінювання* результатів діяльності вчителів для стимулювання, мотивації та оцінювання їхньої педагогічної діяльності;
- *визначення рівня педагогічної майстерності* вчителів;
- *спостереження різних аспектів* освітнього процесу та освітнього середовища.

Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості освіти в школі розроблена у відповідності до Порядку проведення інституційного аудиту закладів загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти

і науки України від 09.01.2019 № 17. Самооцінювання рівня освітньої діяльності ґрунтується на методиці, розробленій і затвердженій Державною службою якості освіти.

Система забезпечення якості в ліцеї включає:

- стратегію (політику) та процедури забезпечення якості освіти; оприлюднені критерії, правила і процедури оцінювання здобувачів освіти;
- оприлюднені критерії, правила і процедури оцінювання педагогічної діяльності учителів;
- оприлюднені критерії, правила і процедури оцінювання управлінської діяльності керівних працівників закладу освіти;
- необхідні ресурси для організації освітнього процесу, в тому числі для самостійної роботи здобувачів освіти;
- інформаційні системи для ефективного управління закладом освіти; Систему можуть доповнювати інші процедури та заходи, що визначаються спеціальними законами або документами закладу освіти.

II. СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ТА ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ШКОЛИ

Загальноосвітній навчальний заклад I-III ступенів «Середня загальноосвітня школа №45» Подільського району м. Києва згідно з його Статутом – заклад загальної середньої освіти I-III ступенів, що забезпечує здобуття освіти відповідно до Державних стандартів початкової та повної загальної середньої освіти, здійснює науково – практичну підготовку талановитої учнівської молоді.

Головними завданнями школи є:

- різнобічний розвиток індивідуальності дитини на основі виявлення її задатків і здібностей, формування ціннісних орієнтацій, задоволення інтересів і потреб через мережу факультативних занять, курсів за вибором, гуртків і студій художньої і технічної творчості, спортивних секцій тощо;
- збереження і зміцнення морального, фізичного і психічного здоров'я вихованців через створення сприятливого морально-психологічного клімату в школі та розвиток матеріально-технічної бази;
- виховання школяра як патріота школи і міста, громадянина України, національно свідомої, вільної демократичної, життєво і соціально компетентної особистості, здатної здійснювати самостійний вибір і приймати відповідальні рішення у різноманітних життєвих ситуаціях через розвиток учнівського самоврядування, залучення вихованців до вирішення актуальних питань життєдіяльності шкільного колективу та громади міста;
- формування у школярів бажання і уміння вчитися упродовж усього життя, вироблення умінь практичного і творчого застосування здобутих знань;
- становлення в учнів цілісного наукового світогляду, загальнонаукової, загальнокультурної, технологічної, комунікативної і соціальної компетентностей на основі засвоєння системи знань про природу, людину,

суспільство, культуру, виробництво, оволодіння засобами пізнавальної і практичної діяльності;

- виховання в учнів любові до праці, забезпечення умов для їх життєвого і професійного самовизначення;
- виховання школяра як людини моральної, відповідальної, людини культури з розвиненим естетичним і етичним ставленням до навколишнього світу і самої себе.

Основні стратегічні завдання діяльності школи:

- *Оволодіння здобувачами освіти ключовими компетентностями, необхідними для життя.*
- *Підготовка випускників до вступу у заклади вищої освіти.*
- *Наскрізний процес виховання здобувачів освіти.*

З метою реалізації положень Конституції України, законодавчих актів України в галузі освіти, основних напрямів модернізації освітнього процесу, створення умов для забезпечення доступу громадян до якісної освіти, удосконалення культурних і національних освітніх прав і запитів усіх громадян, утвердження високого статусу педагогічних працівників у суспільстві, потреб і запитів населення педагогічний колектив школи визначає основні напрями та пріоритетні завдання, серед яких першочерговими є:

1. Створення організаційно-педагогічних умов щодо впровадження нових Державних стандартів початкової, базової і повної загальної середньої освіти.
2. Продовжити роботу із забезпечення реалізації науково - методичної проблеми школи; вивчати та впроваджувати інноваційні технології та інтерактивні методи навчання у практику роботи педагогів навчального закладу.
3. Продовжувати роботу щодо розробки авторських програм, підручників (у тому числі електронних), навчально-методичних матеріалів (у тому числі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій) для удосконалення профільної підготовки.
4. Знаходити нові форми для розвитку системи державно - громадського управління школою; передати певні управлінські повноваження громадським структурам: Раді школи, батьківській Раді, учнівському самоврядуванню.
5. Систематично працювати над підвищенням навчальних досягнень здобувачів освіти, підготовкою їх до участі в предметних олімпіадах; створити максимально сприятливі умови для інтелектуального, морального, фізичного й творчого розвитку здобувачів освіти.
6. Забезпечувати повноцінний розвиток індивідуальних здібностей здобувача освіти та вчителя.
7. Надавати можливість здобувачам освіти реалізувати власні творчі здібності в дослідницько-науковій діяльності (через участь у науковому об'єднанні МАН України), розробці наукових, творчих, ігрових проектів, стимулювати художню творчість учнів, широко пропагувати творчі досягнення учнів.
8. Активно пропагувати досвід роботи вчителів школи через періодичні видання та інші ЗМІ.
9. Продовжити роботу з удосконалення підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання навчальних досягнень випускників школи; скерувати

роботу вчителів-предметників на активне застосування тестових форм оцінювання навчальних досягнень учнів під час проведення освітнього процесу.

10. Налагодження сприятливого соціально – психологічного мікроклімату в учнівському та трудовому колективах.

ІІІ. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ СИСТЕМИ УПРАВЛІНСЬКИХ ПРОЦЕСІВ В ШКОЛІ

У школі розробляється та щорічно коригується стратегія розвитку, спрямована на підвищення якості освітньої діяльності. Стратегія розвитку оприлюднюється на офіційному сайті школи. Усі управлінські рішення, які приймаються в ЗЗСО №45, підпорядковані стратегії розвитку.

Основним документом оперативного планування в школі є річний план роботи, структура якого відповідає внутрішній системі забезпечення якості освітньої діяльності та якості освіти в закладу освіти. Річний план роботи є динамічним документом, протягом навчального року до нього можуть вноситись корективи. Щомісяця проводиться аналіз виконання річного плану роботи. Річному плану роботи підпорядковані інші оперативні плани в школи – роботи класних керівників, психолога, методичних об'єднань тощо. Річний план роботи схвалюється педагогічною радою школи на серпневому засіданні та затверджується директором закладу освіти. Педагогічна рада може ухвалювати рішення про запровадження інших оперативних планів з метою вдосконалення системи управлінської діяльності в школі.

У ЗЗСО №45 здійснюється самооцінювання якості освітньої діяльності на основі стратегії (політики) і процедур забезпечення якості освіти. Самооцінювання здійснюється на основі розробленого і оприлюдненого документу «Система внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості освіти». Самооцінювання здійснюється один раз на рік. До процесу самооцінювання залучаються учасники освітнього процесу. Визначення рівня освітньої діяльності за вимогами і напрямками освітньої діяльності здійснюється у відповідності до методики, розробленої Державною службою якості освіти.

Керівництво ЗЗСО №45 планує та здійснює заходи щодо утримання у належному стані будівель, приміщень, обладнання. Систематично вивчається стан матеріально – технічної бази, планується її розвиток. Керівництво школи звертається з відповідними клопотаннями до засновника щодо поліпшення матеріально – технічної бази. Наявність навчального обладнання, технічних засобів навчання, система опалення та водопостачання, харчування, стану приміщень безпосереднім чином впливає на якість освітньої діяльності. З метою вдосконалення матеріально – технічного забезпечення готуються запити щодо матеріально – технічного забезпечення до засновника, яким є Подільська районна у місті Києві державна адміністрація, та може використовувати позабюджетні кошти.

Керівництво школи сприяє створенню психологічно комфортного середовища, яке забезпечує конструктивну взаємодію здобувачів освіти, їх

батьків, педагогічних та інших працівників. Шляхом опитування серед учасників освітнього процесу вивчається рівень задоволеності загальним психологічним кліматом в закладі освіти і діями керівництва щодо формування відносин довіри та конструктивної співпраці між ними. Забезпечується доступ учасників освітнього процесу до спілкування з керівництвом. Вчасно розглядаються звернення учасників освітнього процесу та вживаються відповідні заходи реагування.

ЗЗСО №45 оприлюднює інформацію про власну діяльність на сайті закладу та у спільноті Фейсбук. Забезпечується змістовне наповнення та вчасне оновлення інформаційних ресурсів, які висвітлюють діяльність школи.

Керівництво ЗЗСО №45 постійно працює над раціональним добром педагогічних працівників. Усі педагогічні працівники працюють за фахом. Кваліфікаційний склад педагогічних працівників має постійно підвищуватись, він повинен відповідати освітній програмі ліцею. Заступником директора з навчально-виховної роботи здійснюється щорічний аналіз кваліфікаційного складу педагогічних працівників, на основі якого приймаються управлінські рішення та вибудовується стратегія розвитку закладу освіти.

Керівництво школи постійно мотивує педагогічних працівників до підвищення якості освітньої діяльності, саморозвитку, здійснення інноваційної діяльності. З цією метою можуть застосовуватись заходи матеріального та морального заохочення.

Керівництво ЗЗСО №45 сприяє вдосконаленню та зростанню професійної майстерності педагогічних працівників. Для цього створюються умови для постійного підвищення кваліфікації, чергової та позачергової атестації, добровільної сертифікації педагогічних працівників. Через опитування вивчається думка педагогічних працівників щодо сприяння керівництва школи їхньому професійному розвитку.

В закладі освіти створюються умови для реалізації прав учасників освітнього процесу. Серед учасників освітнього процесу проводиться опитування щодо реалізації їх прав в школі.

Управлінські рішення в школі приймаються з урахуванням пропозицій учасників освітнього процесу. Серед учасників освітнього процесу проводяться опитування щодо врахування їхніх пропозицій під час прийняття управлінських рішень.

Керівництво ЗЗСО №45 створює умови для розвитку громадського самоврядування серед батьків і здобувачів освіти. Надається необхідна допомога в організації роботи органів громадського самоврядування школи.

Керівництво закладу освіти підтримує освітні та громадські ініціативи учасників освітнього процесу.

Режим роботи школи та розклад занять враховують вікові особливості здобувачів освіти, відповідають їх освітнім потребам. Режим роботи школи затверджується наказом директора перед початком кожного навчального року. Він враховує потреби учасників освітнього процесу, особливості діяльності закладу освіти. У розкладі навчальних занять забезпечується розподіл навчального навантаження з урахуванням вікових особливостей

здобувачів освіти. Розклад навчальних занять відповідає освітній програмі школи.

ЗЗСО №45 впроваджує політику академічної доброчесності. З цією метою розробляється Положення про академічну доброчесність, розробляється система заходів щодо формування академічної доброчесності та протидії фактам її порушення. Шляхом опитувань серед педагогічних працівників і здобувачів освіти вивчається стан поінформованості щодо дотримання академічної доброчесності.

Важливим інструментом системи управлінської діяльності в школі є моніторинг освітньої діяльності. Моніторинг здійснюється постійно протягом навчального року. У процесі проведення моніторингів вивчаються:

- динаміка навчальних досягнень здобувачів освіти;
- стан матеріально – технічного забезпечення школи;
- стан освітнього середовища школи;
- освітня діяльність педагогічних працівників;
- забезпечення наскрізного процесу виховання;
- напрями профільного вивчення предметів і курсів.

За результатами моніторингів приймаються управлінські рішення, які забезпечують процес вдосконалення якості освітньої діяльності в школі. Аналіз результатів моніторингів розглядається на засіданні педагогічної ради, засіданнях методичних об'єднань педагогічних працівників. Моніторинг може відбуватись у вигляді спостереження, опитування, виконання контрольних зрізів навчальних досягнень, вивчення документації.

ЗЗСО №45 на основі вимог, критеріїв і процедур внутрішньої системи забезпечення якості освіти здійснює самооцінювання, результати якого відображаються у річному звіті.

ЗЗСО №45 щорічно розробляє освітню програму на основі типових освітніх програм, яка відповідає Державним стандартам загальної середньої освіти, враховує специфіку роботи та спроможність закладу освіти. До розробки освітньої програми залучаються усі учасники освітнього процесу. Предмети і курси, які вивчаються профільно і поглиблено, обираються із врахуванням потреб та інтересів здобувачів освіти та їх батьків. Освітня програма ухвалюється на засіданні педагогічної ради та затверджується директором школи не пізніше 1 липня.

У ЗЗСО №45 розробляються, визначаються та розподіляються обов'язки між директором і заступниками. Розподіл обов'язків має бути раціональним, сприяти ефективному керівництву школою та вдосконаленню освітньої діяльності.

Важливою ланкою в системі управлінської діяльності ЗЗСО №45 є діяльність педагогічної ради школи. Педагогічна рада розглядає актуальні питання освітньої діяльності закладу освіти. Рішення педагогічної ради затверджується директором.

Комплектація класів, зарахування, відрахування, переведення та випуск учнів здійснюються в установленому порядку. В ЗЗСО №45 розробляється та оприлюднюється Порядок прийому, випуску та переведення учнів, відповідно до чинного законодавства.

Керівництво школи сприяє організації освітнього процесу, який спрямовується на оволодіння здобувачами освіти ключовими компетентностями. Мається, перш за все, на увазі перехід до сучасних форм організації освітнього процесу - змішаного, перевернутого, дистанційного навчання.

Керівництво ЗЗСО №45 організовує процес атестації педагогічних працівників у відповідності до нормативних документів. Заступником директора з навчально-виховної роботи розробляються індивідуальні плани атестації кожного педагогічного працівника, визначається науково – методична проблема, над якою він буде працювати. Науково – методична проблема педагогічного працівника, який атестується, відповідає стратегії розвитку школи та є прикладною і актуальною. З метою мотивації педагогічних працівників керівництво закладу освіти використовує механізм позачергової атестації. В ЗЗСО №45 здійснюється аналіз результатів атестації, простежується динаміка професійного зростання педагогічних працівників. Приймаються відповідні управлінські рішення.

Керівництво ЗЗСО №45 сприяє розвиткові методичної, інноваційної та дослідно-експериментальної роботи. З цією метою приймаються відповідні управлінські рішення (схвалення педагогічною радою, накази директора), організовується робота методичних об'єднань, проводяться семінари і конференції.

IV. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ СИСТЕМИ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА В ЗЗСО №45

ЗЗСО №45 забезпечує в приміщеннях та на території безпечні і комфортні умови для навчання та праці. У школі забезпечується комфортний повітряно-тепловий режим, належне освітлення, облаштування та утримання санітарних приміщень, дотримання питного режиму та інших аспектів забезпечення безпеки і комфорту освітнього процесу. Усі навчальні кабінети та приміщення обладнані у відповідності до вимог законодавства і освітньої програми. ЗЗСО №45 має необхідні навчальні приміщення – навчальні аудиторії, навчальні кабінети, лабораторії і підсобні приміщення, які забезпечують виконання освітньої програми. Навчальні кабінети забезпечуються інтерактивними засобами навчання та необхідним навчальним обладнанням. Здійснюється регулярний моніторинг за станом засобів навчання і обладнання. Завідувачі кабінетами та завгосп школи звітують про використання засобів навчання і обладнання.

У ЗЗСО №45 учасники освітнього процесу знають та дотримуються вимог охорони праці, безпеки життєдіяльності, пожежної безпеки, знають та дотримуються правил поведінки в умовах надзвичайних ситуацій. Працівники

школи проходять навчання та інструктажі з даних питань. Систематично проводяться бесіди зі здобувачами освіти. З метою запобігання та відповідного реагування на надзвичайні ситуації в школі проводяться не менше чотирьох раз на рік тиждень безпеки життєдіяльності та раз на рік день цивільного захисту. Оцінка стану безпечного функціонування закладу освіти та заходів, які проводяться для запобігання та реагування на надзвичайні ситуації, дається на засіданнях педагогічної ради та в наказах директора.

Працівники школи обізнані з правилами поведінки в разі нещасного випадку чи раптового погіршення стану здоров'я учасників освітнього процесу і вживають необхідних заходів у подібних ситуаціях. Педагогічні працівники та керівництво ЗЗСО №45 у разі нещасного випадку діють у встановленому законодавством порядку.

Важливою складовою якості освітньої діяльності школи є організація роботи харчоблоку, який складається з кухонних приміщень та залу приймання їжі. У школі створені умови для харчування здобувачів освіти і працівників. Організація харчування сприяє формуванню культури здорового харчування в здобувачів освіти. Шляхом опитування вивчається думка учасників освітнього процесу про рівень задоволеності умовами харчування. У ході спостережень керівництво школи моніторить санітарно-гігієнічний стан приміщень їдальні. Керівництвом вивчається забезпеченість їдальні необхідним обладнанням. Здійснюється моніторинг тижневого меню та якості приготованої їжі, наявності сертифікатів якості та строків використання продуктів.

Важливою складовою освітніх ресурсів школи є інформаційні ресурси. Використання інформаційних ресурсів можливе завдяки доступу до мережі Інтернет. Має бути забезпечено безпечний доступ до мережі. У школі створені умови для безпечного використання мережі Інтернет. Формуються навички безпечного користування мережею здобувачами освіти. З цією метою застосовуються комп'ютерні програми, які здійснюють фільтрування контенту. Здобувачі освіти в освітньому процесі інформуються щодо безпечного використання мережі та загроз, пов'язаних з використанням. У процесі викладання предметів (курсів) відбувається розвиток умінь здобувачів освіти знаходити необхідну інформацію та безпечного користування мережею.

Важливим аспектом, який впливає на якість освітньої діяльності, є забезпечення адаптації здобувачів освіти і педагогічних працівників до освітньої діяльності в закладі освіти. Адаптація здобувачів освіти забезпечується через проведення тематичних інформаційних квестів, спостереженням за їх роботою у перші тижні навчання в закладі освіти. З педагогічними працівниками, які приступили до роботи здійснюється індивідуальна робота. Адаптація молодих учителів здійснюється через використання інституту наставництва в структурі методичних об'єднань. Результати адаптаційного процесу прослідковуються практичним психологом шляхом опитування та розглядаються на нарадах при директорові, засіданнях педагогічної ради.

ЗЗСО №45 планує та реалізує діяльність щодо запобігання будь-яким проявам дискримінації, булінгу (цькування) у закладі. Розробляється план заходів із запобігання і протидії булінгу (цькування). Розробляються і плануються заходи із запобіганням прояву дискримінації. Вивчається шляхом опитування здобувачів освіти і педагогічних працівників думка про безпеку і психологічну комфортність освітнього середовища. В школі здійснюється інформування педагогічних працівників щодо ознак булінгу (цькування), іншого насильства та запобігання йому. Відбувається систематична співпраця з представниками правоохоронних органів, іншими фахівцями з питань запобігання та протидії булінгу (цькування). Керівництво школи, педагогічні працівники протидіють булінгу (цькуванню), іншому насильству, дотримуються порядку реагування на їх прояви. Здійснюється аналіз причин відсутності здобувачів освіти) на заняттях та вживаються відповідні заходи. Спостерігається відповідне реагування на звернення про випадки булінгу (цькування). Практичний психолог ЗЗСО №45 здійснює системну роботу з виявлення, реагування та запобігання булінгу (цькуванню), іншому насильству. Робота практичного психолога в школі спрямована на забезпечення сприятливого психологічного клімату та запобігання негативним ситуаціям у взаємовідносинах між учасниками освітнього процесу. У своїй діяльності психологічна служба тісно співпрацює з керівництвом закладу освіти та класними керівниками. Систематично надаються консультації учасникам освітнього процесу з проблем адаптації, булінгу (цькування), особистісного розвитку та інших проблем. В школі вивчається рівень отримання психолога – соціальної підтримки здобувачів освіти, які цього потребують. Керівництво ЗЗСО №45 вчасно повідомляє органи та служби у справах дітей, правоохоронні органи про виявлені факти булінгу (цькування) або іншого насильства. До політики запобігання булінгу (цькування) активно залучаються представники учнівського самоврядування. З даної проблематики проводяться семінари. Оцінюється політика через вивчення документації, звіту психолога, аналізу фактів булінгу (цькування). Одним із принципів діяльності школи є рівний доступ до навчання усім дітям незалежно від особливостей фізичного розвитку, етнічної та релігійного приналежності. За наявності таких дітей керівництво школи здійснює моніторинг їх адаптації, відносини з іншими дітьми, здійснюється індивідуальна робота практичним психологом. Результати такого моніторингу відображаються в аналітичних документах, підготовлених практичним психологом та заступником директора з виховної роботи. В школі культивується повага до прав людини та здійснюється протидія до будь-яких форм дискримінації за різними ознаками. Ця політика забезпечується через проведення бесід зі здобувачами освіти, проведення тематичних післяурочних заходів, наскрізного процесу виховання. Про проведenu роботу щорічно звітується заступник директора з виховної роботи.

Одним із чинників ефективного освітнього процесу є наявність в школі чітких і зрозумілих усім учасникам освітнього процесу правил поведінки здобувачів освіти, що базуються на взаємній повазі. У закладі освіти розробляються та оприлюднюються правила поведінки учасників освітнього

процесу. Правила поведінки спрямовані на дотримання етичних норм, повагу до гідності, прав і свобод людини. Правила поведінки спрямовані на формування позитивної мотивації у поведінці учасників освітнього процесу, в їх змісті реалізований підхід, заснований на правах людини. Вивчається шляхом опитування учасників освітнього процесу рівень ознайомлення їх з правилами поведінки. Вивчається дотримання учасниками освітнього процесу правил поведінки, прийнятих в закладі загальної середньої освіти. Правила поведінки розробляються заступником директора з виховної роботи та оприлюднюються. Інформацію про правила поведінки в школи отримують всі учасники освітнього процесу.

ЗЗСО №45 здійснює заходи, які сприяють облаштуванню та обладнанню навчальних приміщень з урахуванням принципів універсального дизайну і розумного пристосування. Необхідним є забезпечення архітектурної доступності та будівлі. Приміщення і територія школи адаптовані до використання всіма учасниками освітнього процесу.

Освітнє середовище ЗЗСО №45 мотивує здобувачів освіти до оволодіння ключовими компетентностями та наскрізними вміннями, ведення здорового способу життя. Під час освітнього процесу здійснюється формування навичок здорового способу життя та екологічно доцільної поведінки здобувачів освіти. Обладнання і засоби навчання сприяють оволодінню здобувачами освіти ключовими компетентностями. Дизайн навчальних приміщень ліцею має бути максимально функціональним та мотивуючим до навчання. Для цього проводяться регулярні спостереження, аналіз та приймаються управлінські рішення. Питання функціональності дизайну розглядаються на засіданнях методичних об'єднань.

Бібліотека не повинна виконувати виключну функцію як сховище для зберігання підручників. На сучасному етапі бібліотека має бути інформаційним центром з рядом осередків. Оцінювання діяльності бібліотеки здійснюється через спостереження керівництвом школи. Ресурси бібліотеки мають використовуватись для формування інформаційно – комунікаційної компетентності здобувачів освіти.

V. ОЦІНЮВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗЗСО №45

Учителі ЗЗСО №45 планують свою діяльність, аналізують її результативність. Основним документом, за яким планується освітня діяльність вчителя, є календарно – тематичний план. Він розробляється, як правило, на один семестр. Структура і зміст КТП – це прерогатива вчителя, прояв його творчої свободи. Календарно – тематичне планування погоджується із заступником директора та керівником методичного об'єднання вчителів. За необхідності календарно – тематичний план може коригуватись. Учителі самостійно визначають обсяг годин на вивчення навчальної теми, можуть змінювати послідовність вивчення тем у календарно – тематичному плані.

Учителі школи застосовують компетентнісний підхід у викладанні та використовують різні форми і методи проведення навчальних занять, які спрямовані на творчий розвиток здобувачів освіти, їх самостійну і аналітичну роботу. Оцінювання викладацької діяльності учителів відбувається, в основному, через спостереження керівництвом школи за проведенням навчальних занять. За підсумками відвідування складається висновок, здійснюється аналіз проведеного навчального заняття.

Педагогічні працівники школи створюють та використовують в роботі освітні ресурси, які оприлюднюються в різних джерелах. Розробляється власний освітній продукт у вигляді розробок, публікацій, сценаріїв тощо. Розробки педагогічних працівників публікуються на сайті закладу освіти, інших інтернет – ресурсах, фахових виданнях. Педагогічні працівники школи поширюють свій практичний досвід на шкільних, районних, міських та Всеукраїнських заходах.

У школі забезпечується наскрізний процес виховання, тобто виховання охоплює усі аспекти освітнього процесу, а не обмежується лише роботою класного керівника, проведенням виховних годин та післяурочних заходів. Наскрізний процес виховання вивчається, в основному, шляхом відвідування навчальних занять, за результатами якого складається висновок та здійснюється самоаналіз вчителя проведеного навчального заняття. Виховний процес в закладі освіти спрямований на формування суспільних цінностей.

Педагогічні працівники школи мають стійкі навички у використанні інформаційно – комунікаційних технологій. Інформаційно-комунікаційні технології постійно застосовуються в освітньому процесі. Вивчення стану оволодіння інформаційно – комунікаційними технологіями педагогічних працівників проводиться через спостереження. Для формування стійких навичок у використанні інформаційно – комунікаційних технологій в школі проводяться навчання, індивідуальні консультації, дане питання розглядається на нарадах при директорові.

Педагогічні працівники забезпечують власний професійний розвиток і підвищення кваліфікації. Вдосконалення професійного розвитку відбувається через самоосвіту, участь в онлайн курсах, вебінарах, семінарах, конференціях. Керівництвом закладу освіти здійснюється аналіз професійного розвитку педагогічних працівників. Підвищення кваліфікації є безперервним процесом. Аналіз підвищення кваліфікації, атестації та сертифікації здійснюється через вивчення документації. Для мотивування педагогічних працівників школи використовує механізм позачергової атестації.

Педагогічні працівники здійснюють інноваційну діяльність, беруть участь в освітніх проектах, залучаються до роботи як освітні експерти. Педагогічні працівники ЗЗСО №45 залучаються у якості освітніх експертів до реалізації освітніх проектів, розробки та експертизи тестових завдань ЗНО, участі в інституційному аудиті. Робота у якості освітніх експертів сприяє професійному зростанню педагогічних працівників та підвищує імідж закладу освіти.

У процесі оцінювання педагогічної діяльності значна увага приділяється такій складовій освітнього процесу, як взаємовідносини педагогічних працівників і здобувачі освіти. Педагогічні працівники школи діють на засадах педагогіки партнерства та особистісно орієнтованого підходу у роботі із здобувачами освіти. Учитель ні в якому разі не повинен обмежувати здобувача освіти у висловлюванні власної думки та відстоюванні свого бачення на процес і об'єкт. Вивчення даного питання в школі відбувається через опитування здобувачів освіти. У ході опитування визначається відсоток здобувачів освіти які вважають, що їх думка має значення в освітньому процесі. Вивчення питання відбувається також шляхом спостереження. Щороку в закладі освіти здійснюється опитування здобувачів освіти щодо оцінювання ними викладацької діяльності учителів. Розглядаються такі аспекти діяльності, як рівень викладацької діяльності, комфортність у спілкуванні, справедливність оцінювання навчальних досягнень. Наскрізний освітній процес неможливий без надання всебічної допомоги здобувачу освіти, як під час проведення навчального заняття, так і в післяурочний час. Ця допомога може надаватись у вигляді консультацій, як індивідуальних, так і групових. Учителі можуть готувати учнів для участі в олімпіадах, науково – дослідницькій роботі, допомагати тим здобувачам освіти, які мають проблеми у навчанні. Даний аспект педагогічної діяльності вивчається шляхом проведення опитування здобувачів освіти.

Якість освіти неможлива без комунікування педагогічних працівників з батьками. Педагогічні працівники співпрацюють з батьками з питань організації освітнього процесу, забезпечують постійний зворотний зв'язок, спостерігається конструктивна комунікація. Ця комунікація спрямована, насамперед, на спільний пошук шляхів прогресу дитини у навчанні. Без комунікування з батьками неможливе розроблення індивідуальної освітньої траєкторії. Комунікація з батьками відбувається у різних формах – під час проведення батьківських зборів, індивідуального спілкування, використання інтерактивних інтернет-платформ тощо. Дане питання вивчається через опитування батьків.

Одним із аспектів професійного зростання та самовдосконалення педагога є співпраця з колегами. Між педагогічними працівниками існує практика педагогічного наставництва, відбувається постійна професійна співпраця. Надається методична підтримка колегам, відбувається обмін досвідом. Співпраця між педагогічними працівниками відбувається через діяльність педагогічної ради, роботу методичних об'єднань. Важливим є також неформальне спілкування. Дане питання вивчається шляхом проведення опитування педагогічних працівників.

Педагогічні працівники в освітньому процесі дотримуються принципів академічної доброчесності, а також сприяють дотриманню академічної доброчесності здобувачами освіти. Вивчається рівень поінформованості здобувачів освіти про правила дотримання академічної доброчесності. Дотримання принципів академічної доброчесності має бути наскрізним в

освітньому процесі, тому дане питання вивчається шляхом відвідування навчальних занять учителів.

У ЗЗСО №45 щорічно проводяться моніторинги навчальних досягнень здобувачів освіти у вигляді тестів, зрізів знань, пробного ЗНО. За результатами моніторингів здійснюється аналіз відповідності результатів моніторингів підсумковому оцінюванню з предметів (курсів). Розраховується коефіцієнт кореляції між результатами моніторингів і підсумковими оцінками. За підсумками аналізу приймаються управлінські та педагогічні рішення.

Педагогічні працівники використовують виключно державну мову в освітньому процесі. Важливим аспектом є правильне використання педагогічними працівниками наукової та педагогічної термінології українською мовою. Дане питання вивчається, в основному, шляхом спостереження за проведенням навчальних занять.

VI. ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

У школі використовуються, оприлюднюються та можуть розроблятися критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти з предметів і курсів освітніх програм. Здобувачі освіти систематично інформуються про правила, процедури та критерії оцінювання навчальних досягнень, розуміють їх. Дане питання вивчається шляхом ознайомлення з оприлюдненими критеріями оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти та їх опитування.

Система оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти в школі сприяє реалізації компетентнісного підходу у навчанні. Вона спрямована не на відтворення знань здобувачів освіти, а на вміння застосовувати ці знання. Це питання вивчається, переважно, шляхом спостереження за проведенням навчального заняття.

Система оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти має бути справедливою. Для вивчення цього питання проводяться опитування здобувачів освіти.

У ЗЗСО №45 відбувається постійний аналіз динаміки навчальних досягнень здобувачів освіти. Відслідковується динаміка протягом навчального року, через результати навчальних досягнень досліджується адаптація новоприбулих здобувачів освіти, прослідковується кореляція між результатами державної підсумкової атестації, моніторингів та річним оцінюванням з предметів і курсів. За результатами аналізу динаміки навчальних досягнень приймаються педагогічні та управлінські рішення.

У закладі освіти впроваджуються засади формування оцінювання навчальних досягнень, спрямовані на відстеження індивідуального прогресу учня. Формувальне оцінювання сприяє відстеженню особистісного поступу учнів, формування у них позитивної самооцінки, підтримка мотивації до навчання, запобігання побоюванню помилитися. У ході викладацької

діяльності педагогічні працівники використовують прийоми самооцінювання та взаємооцінювання.

Освітній процес в школі передбачає розвиток у здобувачів освіти почуття відповідальності за результати власної освітньої діяльності. Заклад освіти сприяє формуванню у здобувачів освіти відповідального ставлення до результатів навчання. З цією метою здобувачам освіти надається всебічна допомога. За допомогою опитувань визначається частка здобувачів освіти, які відповідально ставляться до процесу навчання, оволодіння освітньою програмою. здійснюється система педагогічних прийомів, щоб вони могли оцінити свої можливості і ставили цілі особистого розвитку.

У закладі освіти контролюється дотримання принципів академічної доброчесності у ході оцінювання навчальних досягнень здобувачів. На виставлення оцінки не можуть впливати ніякі інші чинники, крім навчальних. Керівництво ЗСО №45 реагує відповідним чином на прояви академічної недоброчесності при виставленні оцінок.

Критерії оцінювання навчальних досягнень реалізуються в нормах оцінок, що встановлюють чітке співвідношення між вимогами до знань, умінь і навичок, які оцінюються, та показником оцінки в балах.

Рівні навчальних досягнень	Бали	Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень учнів
I. Початковий	1	Учень (учениця) може розрізняти об'єкти вивчення
	2	Учень (учениця) відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення
	3	Учень (учениця) відтворює частину навчального матеріалу; з допомогою вчителя виконує елементарні завдання
II. Середній	4	Учень (учениця) з допомогою вчителя відтворює основний навчальний матеріал, може повторити за зразком певну операцію, дію
	5	Учень (учениця) відтворює основний навчальний матеріал, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правило
	6	Учень (учениця) виявляє знання й розуміння основних положень навчального матеріалу. Відповідь його(її) правильна, але недостатньо осмислена. Вміє застосовувати знання при виконанні завдань за зразком.
III. Достатній	7	Учень (учениця) правильно відтворює навчальний матеріал, знає основоположні теорії і факти, вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролює власні навчальні дії

	8	Знання учня (учениці) є достатніми, він (вона) застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагається аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність. Відповідь його (її) логічна, хоч і має неточності
	9	Учень (учениця) добре володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в стандартних ситуаціях, уміє аналізувати й систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією
IV. Високий	10	Учень (учениця) має міцні знання , здатний (а) використовувати їх у практичній діяльності, робити висновки, узагальнення, аргументувати їх
	11	Учень (учениця) на високому рівні володіє узагальненими знаннями в обсязі та в межах вимог навчальних програм, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях , уміє знаходити інформацію та аналізувати її, ставити і розв'язувати проблеми
	12	Учень (учениця) має системні глибокі знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях . Уміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення

Видами оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти є:

поточне,
тематичне,
семестрове,
річне оцінювання
та державна підсумкова атестація.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ З МАТЕМАТИКИ У СИСТЕМІ ЗАГАЛЬНОЇ ОСВІТИ

- До навчальних досягнень учнів з математики, які підлягають оцінюванню, належать:
 - - теоретичні знання, що стосуються математичних понять, тверджень, теорем, властивостей, ознак, методів та ідей математики;
 - - знання, що стосуються способів діяльності, які можна подати у вигляді системи дій (правила, алгоритми);
 - - здатність безпосередньо здійснювати уже відомі способи діяльності відповідно до засвоєних правил, алгоритмів (наприклад, виконувати певне тотожне перетворення виразу, розв'язувати рівняння певного виду, виконувати геометричні побудови, досліджувати функцію на монотонність, розв'язувати текстові задачі розглянутих типів тощо);
 - - здатність застосовувати набуті знання і вміння для розв'язання навчальних і практичних задач, коли шлях, спосіб такого розв'язання потрібно попередньо визначити (знайти) самому.
- Відповідно до ступеня оволодіння зазначеними знаннями і способами діяльності виокремлюються такі рівні навчальних досягнень школярів з математики:
 - *Початковий рівень* - учень (учениця) називає математичний об'єкт (вираз, формули, геометричну фігуру, символ), але тільки в тому випадку, коли цей об'єкт (його зображення, опис, характеристика) запропоновано йому (їй) безпосередньо; за допомогою вчителя виконує елементарні завдання.
 - *Середній рівень* - учень (учениця) повторює інформацію, операції, дії, засвоєні ним (нею) у процесі навчання, здатний(а) розв'язувати завдання за зразком.
 - *Достатній рівень* - учень (учениця) самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, вміє виконувати математичні операції, загальні методи і послідовність (алгоритм) яких йому(їй) знайомі, але зміст та умови виконання змінені.
 - *Високий рівень* - учень (учениця) здатний(а) самостійно орієнтуватися в нових для нього(неї) ситуаціях, складати план дій і виконувати його; пропонувати нові, невідомі йому(їй) раніше розв'язання, тобто його(її) діяльність має дослідницький характер.
- Оцінювання якості математичної підготовки учнів з математики здійснюється в двох аспектах: *рівень оволодіння теоретичними знаннями* та *якість практичних умінь і навичок*, здатність застосовувати вивчений матеріал під час розв'язування задач і вправ.

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень
I. Початковий	1	Учень (учениця) розпізнає один із кількох запропонованих математичних об'єктів (символів, виразів, геометричних фігур тощо), виділивши його серед інших; читає і записує числа, переписує даний математичний вираз, формулу; зображує найпростіші геометричні фігури (малює ескіз)
	2	Учень (учениця) виконує однокрокові дії з числами, найпростішими математичними виразами; впізнає окремі математичні об'єкти і пояснює свій вибір
	3	Учень (учениця) порівнює дані або словесно описані математичні об'єкти за їх суттєвими властивостями; за допомогою вчителя виконує елементарні завдання
II. Середній	4	Учень (учениця) відтворює означення математичних понять і формулювання тверджень; називає елементи математичних об'єктів; формулює деякі властивості математичних об'єктів; виконує за зразком завдання обов'язкового рівня
	5	Учень (учениця) ілюструє означення математичних понять, формулювань теорем і правил виконання математичних дій прикладами із пояснень вчителя або підручника; розв'язує завдання обов'язкового рівня за відомими алгоритмами з частковим поясненням
	6	Учень (учениця) ілюструє означення математичних понять, формулювань теорем і правил виконання математичних дій власними прикладами; самостійно розв'язує завдання обов'язкового рівня з достатнім поясненням; записує математичний вираз, формулу за словесним формулюванням і навпаки
III. Достатній	7	Учень (учениця) застосовує означення математичних понять та їх властивостей для розв'язання завдань у знайомих ситуаціях; знає залежності між елементами математичних об'єктів; самостійно виправляє вказані йому (їй) помилки; розв'язує завдання, передбачені програмою, без достатніх пояснень
	8	Учень (учениця) володіє визначеним програмою навчальним матеріалом; розв'язує завдання, передбачені програмою, з частковим поясненням; частково аргументує математичні міркування й розв'язування завдань

	9	Учень (учениця): вільно володіє визначеним програмою навчальним матеріалом; самостійно виконує завдання в знайомих ситуаціях з достатнім поясненням; виправляє допущені помилки; повністю аргументує обґрунтування математичних тверджень; розв'язує завдання з достатнім поясненням
IV. Високий	10	Знання, вміння й навички учня (учениці) повністю відповідають вимогам програми, зокрема: учень (учениця) усвідомлює нові для нього (неї) математичні факти, ідеї, вміє доводити передбачені програмою математичні твердження з достатнім обґрунтуванням; під керівництвом учителя знаходить джерела інформації та самостійно використовує їх; розв'язує завдання з повним поясненням і обґрунтуванням
	11	Учень (учениця) вільно і правильно висловлює відповідні математичні міркування, переконливо аргументує їх; самостійно знаходить джерела інформації та працює з ними; використовує набуті знання і вміння в незнайомих для нього (неї) ситуаціях; знає, передбачені програмою, основні методи розв'язання завдання і вміє їх застосовувати з необхідним обґрунтуванням
	12	Учень (учениця) виявляє варіативність мислення і раціональність у виборі способу розв'язання математичної проблеми; вміє узагальнювати й систематизувати набуті знання; здатний(а) до розв'язування нестандартних задач і вправ

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ З ІНФОРМАТИКИ У СИСТЕМІ ЗАГАЛЬНОЇ ОСВІТИ

До навчальних досягнень учнів з інформатики, які підлягають оцінюванню, належить:

- **теоретична база знань:** уявлення про інформацію, її властивості, інформаційні процеси та інформаційні системи, загальні принципи розв'язування задач за допомогою комп'ютера з використанням програмного забезпечення загального та конкретно-предметного призначення, формулювання проблем і постановку задач, побудову відповідних інформаційних моделей, основи алгоритмізації і програмування, принципи будови та дії комп'ютера, уявлення про можливості використання глобальної мережі Інтернет, пошук потрібних відомостей.

- **практичні навички:** навички роботи з пристроями введення-виведення даних, прикладним програмним забезпеченням загального і навчального призначення - програмами технічного обслуговування апаратної складової, операційними системами, програмами для архівування файлів,

антивірусними програмами, редакторами текстів, графічними редакторами, засобами підготовки комп'ютерних презентацій та публікацій, табличними процесорами, системами управління базами даних, інформаційно-пошуковими системами, експертними системами. мультимедійними комп'ютерними енциклопедіями, педагогічними програмними засобами для комп'ютерної підтримки навчання з різних предметів, програмами-браузерами для перегляду гіпертекстових сторінок, програмами для роботи з електронною поштою та телеконференціями, пошуку потрібних відомостей в глобальній мережі Інтернет, створення гіпертекстових сторінок тощо; навички складання, описування та реалізації найпростіших алгоритмів і програм з використанням різних засобів їх подання, зокрема деякої мови програмування.

Оцінювання якості підготовки учнів з інформатики здійснюється в двох аспектах: рівень володіння теоретичними знаннями та здатність до застосування вивченого матеріалу у практичній діяльності.

Відповідно до ступеня оволодіння зазначеними знаннями і способами діяльності виокремлюються чотири рівні навчальних досягнень школярів з інформатики, що відображено в таблиці і побудовано таким чином, що досягнення певного рівня навчальних досягнень передбачає, що усі вказані для попередніх рівнів знання, уміння і навички опановані учнем.

Рівні навчальних досягнень учнів	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів
I. Початковий	1	Учень (учениця) розпізнає окремі об'єкти, явища і факти предметної галузі; знає і виконує правила техніки безпеки під час роботи з комп'ютерною технікою
	2	Учень (учениця) розпізнає окремі об'єкти, явища і факти предметної галузі та може фрагментарно відтворити знання про них
	3	Учень (учениця) має фрагментарні знання при незначному загальному їх обсязі (менше половини навчального матеріалу) при відсутності сформованих умінь та навичок
II. Середній	4	Учень (учениця) має початковий рівень знань, значну (більше половини) частину навчального матеріалу може відтворити репродуктивно; може з допомогою вчителя виконати просте навчальне завдання; має елементарні, нестійкі навички роботи на комп'ютері
	5	Учень (учениця) має рівень знань вищий, ніж початковий; може з допомогою вчителя відтворити значну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків; має стійкі навички виконання елементарних дій з опрацювання даних на комп'ютері
	6	Учень (учениця) знайомий з основними поняттями навчального матеріалу; може самостійно відтворити значну частину навчального матеріалу і робити певні узагальнення; вміє за зразком виконати просте навчальне завдання; має стійкі навички виконання основних дій з опрацювання даних на комп'ютері

III. Достатній	7	Учень (учениця) вміє застосовувати вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; може пояснити основні процеси, що відбуваються під час роботи інформаційної системи та наводити власні приклади на підтвердження деяких тверджень; вміє виконувати навчальні завдання, передбачені програмою
	8	Учень (учениця) вміє аналізувати навчальний матеріал, в цілому самостійно застосовувати його на практиці; контролювати власну діяльність; самостійно виправити вказані вчителем помилки; самостійно визначити спосіб розв'язування навчальної задачі; вміє використовувати довідкову систему
	9	Учень (учениця): вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; вміє систематизувати і узагальнювати отримані відомості; самостійно виконує передбачені програмою навчальні завдання; самостійно знаходить і виправляє допущені помилки; може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання навчального завдання; вільно володіє клавіатурою
IV. Високий	10	Знання, вміння і навички учня (учениця) повністю відповідають вимогам державної програми. Учень (учениця) володіє міцними знаннями, самостійно визначає проміжні цілі власної навчальної діяльності, оцінює нові факти, явища; вміє самостійно знаходити додаткові відомості та використовує їх для реалізації поставлених перед ним навчальних цілей, судження його (її) логічні і достатньо обґрунтовані; має певні навички управління інформаційною системою
	11	Учень (учениця) володіє узагальненими знаннями з предмета; вміє планувати особисту навчальну діяльність, оцінювати результати власної практичної роботи; вміє самостійно знаходити джерела різноманітних відомостей і використовувати їх відповідно до мети і завдань власної пізнавальної діяльності; використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях; вміє виконувати завдання, не передбачені навчальною програмою; має стійкі навички управління інформаційною системою
	12	Учень (учениця) має стійкі системні знання та продуктивно їх використовує; вміє вільно використовувати нові інформаційні технології для поповнення власних знань та розв'язування задач; має стійкі навички управління інформаційною системою у нестандартних ситуаціях

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ З БІОЛОГІЇ У СИСТЕМІ ЗАГАЛЬНОЇ ОСВІТИ

При оцінюванні рівня навчальних досягнень з біології враховується:

- рівень оволодіння біологічними ідеями, що становлять важливу складову загальнолюдської культури: рівні організації живої природи, зв'язок будови і функцій організмів, історичний розвиток органічного світу, різноманітність організмів, цілісність і саморегуляція живих систем, зв'язок людини і природи;

- рівень умінь використовувати теоретичні знання у практичній діяльності, під час розв'язування задач чи вправ різного типу, уміння робити висновки та узагальнення на основі практичної діяльності;

- рівень оволодіння практичними уміннями та навичками спостереження та дослідження природи, виконання лабораторних та практичних робіт.

Всі види оцінювання навчальних досягнень учнів здійснюються за критеріями, наведеними в таблиці.

Рівні навчальних досягнень учнів	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів
I. Початковий	1	Учень (учениця) з допомогою вчителя або з використанням підручника (робочого зошита) розпізнає і називає окремі біологічні об'єкти; знає правила техніки безпеки при виконанні лабораторних та практичних робіт
	2	Учень (учениця) намагається відтворити окремі факти, з допомогою вчителя або з використанням підручника (робочого зошита), наводить елементарні приклади біологічних об'єктів і їх окремі ознаки; за інструкцією і з допомогою вчителя фрагментарно виконує лабораторні та практичні роботи без оформлення
	3	Учень (учениця) відтворює окремі факти, з допомогою вчителя або з використанням підручника фрагментарно характеризує окремі ознаки біологічних об'єктів; відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді; за інструкцією і з допомогою вчителя фрагментарно виконує лабораторні та практичні роботи без належного оформлення
II. Середній	4	Учень (учениця) з допомогою вчителя або з використанням підручника відтворює незначну

		частину навчального матеріалу, дає визначення окремих біологічних понять, дає неповну характеристику загальних ознак біологічних об'єктів; у відповідях може допускати помилки; за інструкцією і з допомогою вчителя виконує лабораторні та практичні роботи з неповним їх оформленням
	5	Учень (учениця) відтворює основний зміст навчального матеріалу, відповідаючи на запитання вчителя; характеризує загальні ознаки біологічних об'єктів; дає визначення окремих біологічних понять; наводить приклади, що ґрунтуються на матеріалі підручника; у відповідях може допускати помилки; за інструкцією і з допомогою вчителя виконує лабораторні та практичні роботи, частково оформляє їх
	6	Учень (учениця) самостійно, але неповно відтворює навчальний матеріал, частково дотримується логіки його викладу; відповідає на окремі запитання; у цілому правильно вживає біологічні терміни; характеризує будову та функції окремих біологічних об'єктів за планом; у відповідях допускає помилки; розв'язує прості типові біологічні вправи і задачі з допомогою вчителя; за інструкцією і з допомогою вчителя виконує лабораторні та практичні роботи, оформляє їх без висновків
III. Достатній	7	Учень (учениця) самостійно відтворює більшу частину навчального матеріалу, застосовуючи необхідну термінологію; розкриває суть біологічних понять; характеризує основні положення біологічної науки, допускаючи у відповідях неточності; розв'язує прості типові біологічні вправи і задачі звертаючись за консультацією до вчителя; за інструкцією виконує лабораторні та практичні роботи, звертаючись за консультацією до вчителя, оформляє їх, робить висновки з допомогою вчителя
	8	Учень (учениця) самостійно відтворює навчальний матеріал; відповідає на поставлені запитання, допускаючи у відповідях неточності; порівнює біологічні об'єкти, явища і процеси живої природи, встановлює відмінності між ними; виправляє допущені помилки; розв'язує типові біологічні вправи і задачі користуючись алгоритмом; за інструкцією виконує лабораторні та практичні

		роботи, звертаючись за консультацією до вчителя, оформляє їх, робить неповні висновки
	9	Учень (учениця) вільно відтворює навчальний матеріал та відповідає на поставлені запитання; з допомогою вчителя встановлює причинно-наслідкові зв'язки; дає порівняльну характеристику біологічним об'єктам явищам і процесам живої природи; розв'язує стандартні пізнавальні завдання; виправляє власні помилки; самостійно розв'язує типові біологічні вправи і задачі; за інструкцією виконує лабораторні та практичні роботи, оформляє їх, робить нечітко сформульовані висновки
	10	Учень (учениця) системно відтворює навчальний матеріал у межах програми; дає повні, змістовні відповіді на поставлені запитання; розкриває суть біологічних явищ, процесів; аналізує, систематизує, узагальнює, встановлює причинно-наслідкові зв'язки; використовує знання у нестандартних ситуаціях; самостійно розв'язує біологічні вправи і задачі у межах програми; за інструкцією виконує лабораторні та практичні роботи, оформляє їх, робить чітко сформульовані висновки
IV. Високий	11	Учень (учениця) логічно та усвідомлено відтворює навчальний матеріал у межах програми; обґрунтовано відповідає на запитання; самостійно аналізує і розкриває закономірності живої природи; наводить приклади, що ґрунтуються на власних спостереженнях; оцінює біологічні явища, закони; виявляє і обґрунтовує причинно-наслідкові зв'язки; аргументовано використовує знання у нестандартних ситуаціях; самостійно розв'язує біологічні вправи і задачі; за інструкцією ретельно виконує лабораторні та практичні роботи, оформляє їх, робить логічно побудовані висновки
	12	Учень (учениця) виявляє міцні й глибокі знання з біології; вільно відповідає на ускладнені запитання, з використанням міжпредметних зв'язків; самостійно характеризує біологічні явища і процеси, виявляє особисту позицію щодо них; уміє виокремити проблему і визначити шляхи її розв'язання; користується джерелами інформації, рекомендованими вчителем; вільно розв'язує біологічні вправи і задачі різного рівня складності відповідно до навчальної програми; ретельно

		виконує лабораторні та практичні роботи, оформляє їх, робить самостійні обґрунтовані висновки
--	--	---

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ З ГЕОГРАФІЇ У СИСТЕМІ ЗАГАЛЬНОЇ ОСВІТИ

Оцінюючи навчальні досягнення учнів з географії, необхідно враховувати:

- правильність і науковість викладення матеріалу, повноту розкриття понять і закономірностей, точність уживання географічної та картографічної термінології;
- ступінь самостійності відповіді;
- логічність, доказовість у викладенні матеріалу;
- ступінь сформованості інтелектуальних, загальноосвітніх, специфічних умінь (робота з картографічними, статистичними та іншими додатковими матеріалами).

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
I. Початковий	1	Учень (учениця) розрізняє окремі географічні явища чи об'єкти (гори і рівнини, суша і океан, село і місто, галузь і т. д.) та з допомогою вчителя знаходить їх на карті
	2	Учень (учениця) за допомогою вчителя відтворює окремі факти на елементарному рівні, розрізняє один або кілька запропонованих географічних об'єктів і з допомогою вчителя намагається знайти їх на карті
	3	Учень (учениця) дає нечіткі характеристики географічних об'єктів; за допомогою вчителя знаходить їх на карті, може самостійно розрізнити окремі географічні поняття
II. Середній	4	Учень (учениця) частково відтворює текст підручника, дає нечітке визначення основних понять і термінів за допомогою вчителя. Називає відповідно до теми конкретного уроку компоненти географічної оболонки та складові господарства; повторює за зразком практичну роботу; під час відповіді намагається користуватись географічною картою

	5	Учень (учениця) відтворює частину навчального матеріалу без розкриття причинно-наслідкових зв'язків, описує географічні об'єкти чи явища за типовим планом. Намагається робити висновки без підтвердження їх прикладами; частково володіє обов'язковою географічною номенклатурою
	6	Учень (учениця) самостійно дає більшість визначень, передбачених темою уроку, відтворює значну частину вивченого матеріалу у відповідності з його викладом у підручнику. На середньому рівні володіє географічною номенклатурою та картою
III. Достатній	7	Учень (учениця) має достатні географічні знання й застосовує їх для вирішення стандартних ситуацій. Має цілісне уявлення про природні та суспільні явища, уміє вести спостереження за навколишнім середовищем; достатньо володіє картографічним матеріалом
	8	Учень (учениця) засвоїв основні уявлення, поняття й категорії географічної науки про Землю та господарську діяльність людини. Застосовує здобуті знання на практиці, використовуючи прийоми аналізу статистичних даних про господарство і населення, показує їх зміну в часі. Уміє наводити приклади взаємодії людини і природи; знає обов'язкову географічну номенклатуру
	9	Учень (учениця) на достатньому рівні володіє навчальним матеріалом, може застосовувати його для виконання практичних робіт; має чіткі уявлення про компоненти природи та просторову організацію господарства; пояснює причинно-наслідкові зв'язки у природі й господарстві; майже безпомилково працює з картографічним матеріалом
IV. Високий	10	Учень (учениця) усвідомлює сучасну географічну картину світу, здійснює оцінку певних процесів та явищ, передбачених навчальною програмою; пояснює прикладне значення географічних знань, дає розгорнуту відповідь, відбирає необхідні знання; вільно застосовує більшість географічних понять і може їх класифікувати; добре володіє картографічним матеріалом
	11	Учень (учениця) має глибокі знання про об'єкт вивчення, застосовує наукову термінологію, аргументує свої твердження й висновки, уміє

		працювати з рекомендованими вчителем джерелами географічної інформації; на високому рівні аналізує та використовує картографічну інформацію
	12	Учень (учениця) володіє ґрунтовними географічними знаннями в межах вимог навчальної програми, висловлює та аргументує власне ставлення до різних поглядів на об'єкт вивчення; самостійно аналізує природні та суспільні явища, робить відповідні висновки й узагальнення; здатний розв'язувати проблемні завдання; вільно володіє картографічною інформацією та творчо її використовує

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ З
ПРИРОДОЗНАВСТВА У СИСТЕМІ ЗАГАЛЬНОЇ ОСВІТИ**

При оцінюванні навчальних досягнень з природознавства враховується:

- засвоєння на рівні вимог навчальної програми знань про об'єкти і процеси, що відбуваються у природі, сформованість понять про системи живої і неживої природи;
- сформованість елементарних умінь та навичок до спостереження, опису, експерименту.

Рівні навчальних досягнень учнів	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів
I. Початковий	1	Учень (учениця) з допомогою вчителя може розпізнати і назвати окремі тіла природи, має уявлення про предмет, який вивчає
	2	Учень (учениця) з допомогою вчителя і користуючись підручником або робочим зошитом може знайти необхідні визначення наукових понять
	3	Учень (учениця) з допомогою вчителя або підручника наводить приклади окремих явищ природи, фрагментарно описує їх; спостерігає за дослідами, що їх виконують інші учні
II. Середній	4	Учень (учениця) з допомогою вчителя, підручника або робочого зошита відтворює незначну частину навчального матеріалу; дає визначення окремих понять, фрагментарно характеризує явища природи; частково здійснює фенологічні спостереження, виконує прості досліди без опису їх результату
	5	Учень (учениця) з допомогою вчителя відтворює значну частину навчального матеріалу на рівні тексту підручника; дає визначення окремих понять, не пояснюючи їх; здійснює фенологічні спостереження, результати окремих із них заносить до щоденника спостережень, з допомогою вчителя проводить прості досліди, намагається їх пояснити
	6	Учень (учениця) самостійно відтворює частину навчального матеріалу на рівні тексту підручника; з допомогою вчителя відповідає на окремі запитання; характеризує явища природи, у відповідях допускає помилки; здійснює фенологічні спостереження, частково робить записи їх результатів в щоденнику спостережень, з допомогою інших учнів виконує досліди, але дати їх пояснення не може

III. Достатній	7	Учень (учениця) самостійно відтворює більшу частину навчального матеріалу; відповідає на окремі запитання; наводить власні приклади, розкриває властивості тіл природи, допускаючи у відповідях неточності; здійснює фенологічні спостереження, робить неповні записи в щоденнику спостережень, з допомогою вчителя проводить досліди, пояснює з окремими неточностями їх суть
	8	Учень (учениця) самостійно відтворює навчальний матеріал; відповідає на поставлені у підручнику чи вчителем на уроці запитання, порівнює явища та тіла живої та неживої природи, встановлює відмінності між ними; здійснює фенологічні спостереження, робить записи в щоденнику спостережень, виконує досліди, пояснює їх суть
	9	Учень (учениця) демонструє достатнє засвоєння навчального матеріалу, відповідає на запитання; розв'язує стандартні пізнавальні вправи; здійснює фенологічні спостереження і робить повні записи в щоденнику спостережень, проводить досліди в школі та вдома, пояснює їх результати
IV. Високий	10	Учень (учениця) вільно, усвідомлено відтворює матеріал, встановлюючи зв'язки з раніше вивченим; вільно відповідає на запитання; аналізує і розкриває суть явищ природи, узагальнює, систематизує знання на основі вивчених закономірностей та понять; регулярно здійснює фенологічні спостереження і робить записи в щоденнику спостережень, проводить досліди, обґрунтовано пояснює їх результати
	11	Учень (учениця) логічно і повно розкриває вивчений програмовий матеріал; аналізує і розкриває взаємозв'язки між живою і неживою природою на основі загальних закономірностей та зображає їх схематично; усвідомлює значення охорони навколишнього середовища; ретельно виконує фенологічні спостереження і робить записи з малюнками, графіками в щоденнику спостережень, проводить досліди, зіставляє їх результати
	12	Учень (учениця) виявляє міцні й системні знання програмового матеріалу; виконує фенологічні спостереження, робить обґрунтовані записи в щоденнику спостережень, проводить досліди, оформляє їх результати

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ З ХІМІЇ У СИСТЕМІ ЗАГАЛЬНОЇ ОСВІТИ

При оцінювання рівня навчальних досягнень з хімії враховується:

- рівень засвоєння теоретичних знань;
- оволодіння хімічною мовою як засобом відображення знань про речовини і хімічні явища;
- сформованість експериментальних умінь, необхідних для виконання хімічних дослідів, передбачених навчальною програмою;
- здатність учнів застосовувати набуті знання на практиці;
- уміння розв'язувати розрахункові задачі.

За відмінностями між обсягом і глибиною досягнутих результатів, ступенем самостійності у виконанні завдань, здатністю використовувати знання у нових ситуаціях виокремлено рівні навчальних досягнень учнів, що оцінюються за 12-бальною шкалою.

Кожний наступний рівень вбирає в себе вимоги до попереднього, а також додає нові характеристики.

Визначальними в оцінюванні рівня навчальних досягнень учнів є особистісні результати пізнавальної діяльності, в яких відбиваються загальнопредметні компетентності, набуті учнями в процесі навчання хімії.

Рівні навчальних досягнень учнів	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів
I. Початковий	1	Учень (учениця) розпізнає деякі хімічні об'єкти (хімічні символи, формули, явища, посуд тощо) і називає їх (на побутовому рівні); знає правила безпеки під час проведення практичних робіт
	2	Учень (учениця) описує деякі хімічні об'єкти за певними ознаками; знає призначення лабораторного обладнання
	3	Учень (учениця) має фрагментарні уявлення з предмета вивчення і може відтворити окремі його частини; під керівництвом учителя виконує найпростіші хімічні досліди
II. Середній	4	Учень (учениця) знає окремі факти, що стосуються хімічних сполук і явищ; складає прості прилади для проведення дослідів і виконує їх під керівництвом учителя; складає з допомогою вчителя скорочену умову задачі
	5	Учень (учениця) з допомогою вчителя відтворює окремі частини начального матеріалу, дає визначення основних понять; самостійно виконує деякі хімічні досліди, описує хід їх виконання, дотримується порядку на робочому місці; самостійно складає і записує скорочену умову задачі
	6	Учень (учениця) відтворює навчальний матеріал з допомогою вчителя; описує окремі спостереження за перебігом хімічних дослідів; робить обчислення за готовою формулою
III.	7	Учень (учениця) самостійно відтворює значну частину навчального матеріалу, з допомогою вчителя порівнює

Достатній		хімічні об'єкти, описує спостереження за перебігом хімічних дослідів; наводить рівняння реакцій за умовою задачі
	8	Учень (учениця) самостійно відтворює фактичний і теоретичний навчальний матеріал, порівнює і класифікує хімічні об'єкти; самостійно виконує всі хімічні досліди згідно з інструкцією; робить обчислення за рівнянням реакції
	9	Учень (учениця) виявляє розуміння основоположних хімічних теорій і фактів, наводить приклади на підтвердження цього; робить окремі висновки з хімічних дослідів; з допомогою вчителя розв'язує задачі
IV. Високий	10	Учень (учениця) володіє навчальним матеріалом і застосовує знання у стандартних ситуаціях, уміє аналізувати, узагальнювати й систематизувати надану інформацію, робити висновки; робить висновки з практичної роботи; самостійно наводить і використовує необхідні формули для розв'язування задач
	11	Учень (учениця) володіє засвоєними знаннями і використовує їх у нестандартних ситуаціях, встановлює зв'язки між явищами; самостійно знаходить і використовує інформацію згідно з поставленим завданням; виконує хімічний експеримент, раціонально використовуючи обладнання і реактиви; самостійно розв'язує задачі, формулює відповіді
	12	Учень (учениця) має системні знання з предмета, аргументовано використовує їх, у тому числі у проблемних ситуаціях; аналізує додаткову інформацію; самостійно оцінює явища, пов'язані з речовинами та їх перетвореннями; робить обґрунтовані висновки з хімічного експерименту; розв'язує експериментальні задачі за власним планом; самостійно аналізує та розв'язує задачі раціональним способом

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ З ФІЗИКИ Й АСТРОНОМІЇ У СИСТЕМІ ЗАГАЛЬНОЇ ОСВІТИ

Під час визначення рівня навчальних досягнень з фізики оцінюється:

- рівень володіння теоретичними знаннями;
- рівень умінь використовувати теоретичні знання під час розв'язування задач чи вправ різного типу (розрахункових, експериментальних, якісних, комбінованих тощо);
- рівень володіння практичними вміннями та навичками під час виконання лабораторних робіт, спостережень і фізичного практикуму.

Критерії оцінювання рівня володіння учнями теоретичними знаннями

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень
I. Початковий	1	Учень (учениця) володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ природи, з допомогою вчителя відповідає на запитання, що потребують відповіді «так» чи «ні»
	2	Учень (учениця) описує природні явища на основі свого попереднього досвіду, з допомогою вчителя відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді
	3	Учень (учениця) з допомогою вчителя зв'язно описує явище або його частини без пояснень відповідних причин, називає фізичні чи астрономічні явища, розрізняє буквені позначення окремих фізичних чи астрономічних величин
II. Середній	4	Учень (учениця) з допомогою вчителя описує явища, без пояснень наводить приклади, що ґрунтуються на його власних спостереженнях чи матеріалі підручника, розповідях учителя тощо
	5	Учень (учениця) описує явища, відтворює значну частину навчального матеріалу, знає одиниці вимірювання окремих фізичних чи астрономічних величин і формули з теми, що вивчається
	6	Учень (учениця) може зі сторонньою допомогою пояснювати явища, виправляти допущені неточності (власні, інших учнів), виявляє елементарні знання основних положень (законів, понять, формул)
III. Достатній	7	Учень (учениця) може пояснювати явища, виправляти допущені неточності, виявляє знання і розуміння основних положень (законів, понять, формул, теорій)
	8	Учень (учениця) уміє пояснювати явища, аналізувати, узагальнювати знання, систематизувати їх, зі сторонньою допомогою (вчителя, однокласників тощо) робити висновки
	9	Учень (учениця) вільно та оперативно володіє вивченим матеріалом у стандартних ситуаціях, наводить приклади його практичного застосування та аргументи на підтвердження власних думок
IV. Високий	10	Учень (учениця) вільно володіє вивченим матеріалом, уміло використовує наукову термінологію, вміє

		опрацьовувати наукову інформацію: знаходити нові факти, явища, ідеї, самостійно використовувати їх відповідно до поставленої мети
	11	Учень (учениця) на високому рівні опанував програмовий матеріал, самостійно, у межах чинної програми, оцінює різноманітні явища, факти, теорії, використовує здобуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях, поглиблює набуті знання
	12	Учень (учениця) має системні знання, виявляє здібності до прийняття рішень, уміє аналізувати природні явища і робить відповідні висновки й узагальнення, уміє знаходити й аналізувати додаткову інформацію

Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів при розв'язуванні задач
Визначальним показником для оцінювання вміння розв'язувати задачі є їх складність, яка залежить від:

1) кількості правильних, послідовних, логічних кроків та операцій, здійснюваних учнем; такими кроками можна вважати вміння (здатність):

- усвідомити умову задачі;
- записати її у скороченому вигляді;
- зробити схему або малюнок (за потреби);
- виявити, яких даних не вистачає в умові задачі, та знайти їх у таблицях чи довідниках;
- виразити всі необхідні для розв'язку величини в одиницях СІ;
- скласти (у простих випадках - обрати) формулу для знаходження шуканої величини;
- виконати математичні дії й операції;
- здійснити обчислення числових значень невідомих величин;
- аналізувати і будувати графіки;
- користуватися методом розмінностей для перевірки правильності розв'язку задачі;
- оцінити одержаний результат та його реальність.

2) раціональності обраного способу розв'язування;

3) типу завдання (з одної або з різних тем (комбінованого), типового (за алгоритмом) або нестандартного).

Початковий рівень (1-3 бали)	Учень (учениця) уміє розрізняти фізичні чи астрономічні величини, одиниці вимірювання з певної теми, розв'язувати задачі з допомогою вчителя лише на відтворення основних формул; здійснює найпростіші математичні дії
Середній рівень (4-6 балів)	Учень (учениця) розв'язує типові прості задачі (за зразком), виявляє здатність обґрунтувати деякі логічні кроки з допомогою вчителя
Достатній рівень (7- 9 балів)	Учень (учениця) самостійно розв'язує типові задачі й виконує вправи з одної теми, обґрунтовуючи обраний спосіб розв'язку
Високий рівень (10- 12 балів)	Учень (учениця) самостійно розв'язує комбіновані типові задачі стандартним або оригінальним способом, розв'язує нестандартні задачі

Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів при виконанні лабораторних і практичних робіт

При оцінюванні рівня володіння учнями практичними вміннями та навичками під час виконання фронтальних лабораторних робіт, експериментальних задач, робіт фізичного практикуму враховуються знання алгоритмів спостереження, етапів проведення дослідження (планування дослідів чи спостережень, збирання установки за схемою; проведення дослідження, знімання показників з приладів), оформлення результатів дослідження - складання таблиць, побудова графіків тощо; обчислювання похибок вимірювання (за потребою), обґрунтування висновків проведеного експерименту чи спостереження.

Рівні складності лабораторних робіт можуть задаватися:

- через зміст та кількість додаткових завдань і запитань відповідно до теми роботи;
- через різний рівень самостійності виконання роботи (при постійній допомозі вчителя, виконання за зразком, докладною або скороченою інструкцією, без інструкції);
- організацією нестандартних ситуацій (формулювання учнем мети роботи, складання ним особистого плану роботи, обґрунтування його, визначення приладів та матеріалів, потрібних для її виконання, самостійне виконання роботи та оцінка її результатів).

Обов'язковим при оцінюванні є врахування дотримання учнями правил техніки безпеки під час виконання фронтальних лабораторних робіт чи робіт фізичного практикуму.

Початковий рівень (1-3 бали)	Учень (учениця) називає прилади та їх призначення, демонструє вміння користуватися окремими з них, може скласти схему досліду лише з допомогою вчителя, виконує частину роботи без належного оформлення
Середній рівень (4- 6 балів)	Учень (учениця) виконує роботу за зразком (інструкцією) або з допомогою вчителя, результат роботи учня дає можливість зробити правильні висновки або їх частину, під час виконання та оформлення роботи допущені помилки
Достатній рівень (7- 9 балів)	Учень (учениця) самостійно монтує необхідне обладнання, виконує роботу в повному обсязі з дотриманням необхідної послідовності проведення дослідів та вимірювань. У звіті правильно й акуратно виконує записи, таблиці, схеми, графіки, розрахунки, самостійно робить висновки
Високий рівень (10-12 балів)	Учень (учениця) виконує всі вимоги, передбачені для достатнього рівня, визначає характеристики приладів і установок, здійснює грамотну обробку результатів, розраховує похибки (якщо потребує завдання), аналізує та обґрунтовує отримані висновки дослідження, тлумачить похибки проведеного експерименту чи спостереження. Більш високим рівнем вважається виконання роботи за самостійно складеним оригінальним планом або установкою, їх обґрунтування

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ З ПРАВОЗНАВСТВА У СИСТЕМІ ЗАГАЛЬНОЇ ОСВІТИ

Під час оцінювання навчальних досягнень із правознавства враховується:

- рівень оволодіння знаннями про систему об'єктивно існуючих державно-правових реалій;
- рівень умінь аналізувати суспільно-політичні події, користуватися правовими актами, юридичною літературою;
- рівень сформованості навичок діяти згідно з нормами права в конкретних життєвих ситуаціях.

Усі види оцінювання навчальних досягнень учнів здійснюються за критеріями, наведеними в таблиці.

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
	1	Учень (учениця) усно в загальних рисах відтворює

I. Початковий		один-два юридичні терміни окремої теми
	2	Учень (учениця) на рівні «так-ні» усно відтворює кілька термінів, вибирає правильний варіант відповіді із двох запропонованих
	3	Учень (учениця) одним простим реченням передає зміст частини теми, знаходить відповідь на закрите запитання в тексті підручника
II. Середній	4	Учень (учениця) відповідає на окреме запитання за допомогою вчителя, репродуктивно відтворює частину навчального матеріалу теми одним-двома простими реченнями, формулює визначення юридичного поняття
	5	Учень (учениця) відтворює окрему частину основного змісту навчальної теми, відповідаючи на запитання вчителя, визначає одну-дві окремі ознаки правових понять
	6	Учень (учениця) у цілому відтворює частину навчального матеріалу теми, у цілому правильно використовує окремі юридичні терміни, аналізує прості юридичні ситуації, розв'язує тестові завдання першого рівня; може користуватися за допомогою вчителя (зразок, пам'ятка) окремими положеннями нормативних актів
III. Достатній	7	Учень (учениця) самостійно відтворює окрему частину теми, застосовуючи мінімальну юридичну термінологію, уміє дати визначення понять, аналізує зміст правових документів за простим планом, розв'язує елементарні юридичні задачі за допомогою вчителя, знаходить окремі правові норми в тексті нормативних актів
	8	Учень (учениця) в основному володіє навчальним матеріалом і використовує знання за аналогією; може співставляти, узагальнювати інформацію за допомогою учителя; складати прості таблиці, схеми, аналізувати положення нормативно-правового акта за допомогою вчителя
	9	Учень (учениця) оперує вивченим матеріалом на рівні теми, може самостійно його відтворювати, аналізувати положення нормативно-правових актів, підтверджувати одним-двома аргументами висловлене ним судження про правове явище; самостійно розв'язувати юридичні задачі середнього рівня складності
IV. Високий	10	Учень (учениця) вільно викладає правові питання, застосовуючи необхідну юридичну термінологію; уміє вирішувати за допомогою вчителя тестові завдання

		вищого рівня; самостійно складати таблиці, структурно-логічні схеми з правових питань, аналізувати правові ситуації, дати відгук (рецензію) на відповідь іншого учня
	11	Учень (учениця) володіє глибокими знаннями, може вільно висловлювати власні судження та аргументує їх, самостійно користується окремими джерелами права; може підготувати повідомлення з юридичної тематики; самостійно вирішує тестові завдання вищого рівня та певні правові ситуації, може використовувати інформацію з додаткової літератури (використання додаткової літератури не є обов'язковою вимогою)
	12	Учень (учениця) ґрунтовно викладає правові питання, висловлює власну позицію й переконливо її аргументує; самостійно знаходить, оцінює та використовує джерела юридичної інформації, зокрема наочні, уміє узагальнити вивчений матеріал, використовує набуті знання й уміння у практичній урочній діяльності (участь у дискусіях, засіданнях «круглих столів» тощо); може самостійно вирішувати юридичні задачі, застосовуючи правові знання

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ З ІСТОРІЇ У СИСТЕМІ ЗАГАЛЬНОЇ ОСВІТИ

При оцінюванні навчальних досягнень з історії враховується:

- рівень оволодіння історичними знаннями; знання хронологічних меж періодів, найважливіших історичних подій і процесів; визначення характерних суттєвих рис історичних явищ і подій;
- рівень умінь групування (класифікації) фактів за вказаною ознакою, розкриття причинно-наслідкових зв'язків між подіями;
- рівень оволодіння практичними вміннями й навичками роботи з історичними джерелами; обґрунтування власного ставлення учня до історичної події, явища, діяча.

Усі види оцінювання навчальних досягнень учнів здійснюються за критеріями, наведеними в таблиці.

Рівні навчальних	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
---------------------	------	-------------------------------------

досягнень		
I. Початковий	1	Учень (учениця) називає одну-дві події, дати, історичні постаті чи історико-географічні об'єкти
	2	Учень (учениця) називає декілька подій, дат, історичних постатей або історико-географічних об'єктів; вибирає правильний варіант відповіді на рівні «так-ні»; має загальне уявлення про лічбу часу в історії
	3	Учень (учениця) двома-трьома простими реченнями розповісти про історичну подію чи постать; упізнати її за описом; співвіднести рік зі століттям, століття - з тисячоліттям; має загальне уявлення про історичну карту
II. Середній	4	Учень (учениця) репродуктивно відтворює невелику частину навчального матеріалу теми, пояснюючи історичні терміни, подані в тексті підручника, називаючи одну-дві основні дати; показуючи на карті історико-географічний об'єкт
	5	Учень (учениця) з допомогою вчителя відтворює основний зміст навчальної теми, визначати окремі ознаки історичних понять, називати основні дати; показувати на історичній карті основні місця подій
	6	Учень (учениця) самостійно відтворює фактичний матеріал теми, давати стислу характеристику історичній постаті, установлювати послідовність подій; користуватись за допомогою вчителя наочними та текстовими джерелами історичної інформації
III. Достатній	7	Учень (учениця) послідовно й логічно відтворює навчальний матеріал теми, виявляє розуміння історичної термінології, характеризує події (причини, наслідки, значення), виокремлює деякі ознаки явищ і процесів; «читає» історичні карти з допомогою їх легенди; використовує історичні документи як джерело знань
	8	Учень (учениця) володіє навчальним матеріалом і використовує знання за аналогією, дає правильне визначення історичних понять, аналізує описані історичні факти, порівнює однорідні історичні явища, визначає причинно-наслідкові зв'язки між ними, встановлює синхронність подій у межах теми; дає словесний опис історичних об'єктів, використовуючи легенду карти

	9	Учень (учениця) оперує навчальним матеріалом, узагальнює окремі факти та формулює нескладні висновки, обґрунтовуючи їх конкретними фактами; дає порівняльну характеристику історичних явищ, самостійно встановлює причинно-наслідкові зв'язки; синхронізує події в межах курсу, аналізує зміст історичної карти
IV. Високий	10	Учень (учениця) використовує набуті знання для вирішення нової навчальної проблеми; виявляє розуміння історичних процесів; робить аргументовані висновки, спираючись на широку джерельну базу; рецензує відповіді учнів; співставляє й систематизує дані історичних карт; синхронізує події вітчизняної та всесвітньої історії
	11	Учень (учениця) володіє глибокими знаннями, може вільно та аргументовано висловлювати власні судження, співвідносити історичні процеси з періодом на основі наукової періодизації історії
	12	Учень (учениця) системно володіє навчальним матеріалом; самостійно характеризує історичні явища, виявляє особисту позицію щодо них; уміє виокремити проблему й визначити шляхи її розв'язання; користується джерелами інформації, аналізує та узагальнює її

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА МОВ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН У СИСТЕМІ ЗАГАЛЬНОЇ ОСВІТИ

Оцінювання результатів навчання української мови та мов національних меншин здійснюється на основі функціонального підходу до шкільної мовної освіти, яка має забезпечувати вміння учнів ефективно користуватись мовою як засобом пізнання, комунікації, високу мовну культуру особистості, сприяти формуванню її громадянської позиції та національної самосвідомості. Функціональний підхід передбачає таке співвідношення мовної теорії й мовленнєвої практики, за якого пріоритетним є розвиток навичок мовленнєвої діяльності: аудіювання, говоріння, читання, письма. Робота над мовною теорією, формуванням знань про мову підпорядковується інтересам розвитку мовлення учня.

В оцінюванні результатів навчання мови треба враховувати, що мова є не лише предметом вивчення, а й засобом вивчення інших предметів, що підвищує вимоги до рівня сформованості мовленнєвих навичок школярів.

Оцінювання результатів навчання мови здійснюється на основі:

- різнобічного мовленнєвого розвитку особистості;
- освітнього змісту навчального предмета, який розподіляється на чотири елементи - знання, уміння й навички, досвід творчої діяльності та досвід емоційно-ціннісного ставлення до світу;
- функціонального підходу до шкільного курсу мови, який передбачає вивчення мовної теорії в аспекті практичних потреб розвитку мовлення.

Об'єктами перевірки й оцінювання є:

- мовленнєві вміння й навички з чотирьох видів мовленнєвої діяльності;
- знання про мову й мовлення;
- мовні вміння та навички;
- досвід творчої діяльності;
- досвід особистого емоційно-ціннісного ставлення до світу.

Оцінювання результатів мовленнєвої діяльності видозмінюється відповідно до її кожної окремої форми та здійснюється за такими критеріями:

I. Аудіювання (слухання та розуміння прослуханого)

Оцінюється здатність учня сприймати на слух незнайоме за змістом висловлювання після одного прослуховування. Це передбачає:

а) розуміння комунікативної мети висловлювання, фактичного змісту, причинно-наслідкових зв'язків, теми й основної думки висловлювання, виразально-зображувальних засобів висловлювання, стилю й типу мовлення прослуханого висловлювання;

б) оцінювання прослуханого.

II. Говоріння й письмо (діалогічне та монологічне мовлення)

Діалогічне мовлення

Оцінюється здатність учнів:

а) виявляти певний рівень обізнаності з теми, що обговорюється;

б) уміти складати діалог відповідно до запропонованої ситуації й мети спілкування; самостійно досягати комунікативної мети; використовувати репліки для стимулювання, підтримання діалогу, формули мовленнєвого етикету; дотримуватись теми, спілкування та норм літературної мови; демонструвати певний рівень вправності у процесі діалогу (стислість, логічність, виразність, доречність, точність, емоційність тощо);

в) висловлювати власну думку з теми, яка обговорюється;

г) аргументувати висловлені тези, коректно спростовувати помилкові висловлювання співрозмовника.

Критерії оцінювання діалогічного мовлення

Рівень	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
I. Початковий	1	Учень (учениця) підтримує діалог на елементарному рівні. Здебільшого він (вона) відповідає на запитання лише однозначними реченнями ("так" чи "ні") або уривчастими реченнями ствердного чи заперечного характеру
	2	Учень (учениця) відповідає на елементарні запитання короткими репліками, які лише частково реалізують комунікативну мету
	3	Учень (учениця) бере участь у діалозі за найпростішою за змістом мовленнєвою ситуацією, може не лише відповідати на запитання співрозмовника, а й формулювати деякі запитання; комунікативна мета досягається ним (нею) лише частково
II. Середній	4	Учень (учениця) бере участь у діалозі з нескладної за змістом теми, певною мірою досягає мети спілкування, його (її) репліки лише частково враховують ситуацію спілкування
	5	Учень (учениця) бере участь у діалозі за нескладною за змістом мовленнєвою ситуацією, дотримується елементарних правил поведінки в розмові, загалом досягає комунікативної мети, проте може відхилитись від теми, його (її) мовлення характеризується стереотипністю
	6	Учень (учениця) загалом досягає комунікативної мети в діалозі з нескладної теми, його (її) репліки в основному змістовні, відповідають основним правилам поведінки в розмові, нормам етикету, участь у діалозі здійснюється переважно за допомогою вчителя або співрозмовника, спирається на запропонований зразок
III. Достатній	7	Діалогічне мовлення учня (учениці) за своїм змістом спрямовується на розв'язання певної проблеми, загалом є змістовним, невимушеним; відстежуються елементи особистісної позиції щодо предмета обговорення, правила спілкування в цілому дотримуються, судження загалом самостійні й аргументовані, відхилення від теми, помилки в мовному оформленні реплік майже не трапляються
	8	Учень (учениця) загалом вправно бере участь у діалозі

		за ситуацією, що містить певну проблему, досягаючи комунікативної мети, висловлює судження й аргументує їх з допомогою загальновідомих фактів, у діалозі з'являються елементи оцінних характеристик та узагальнень
	9	Учень (учениця) самостійно складає діалог із проблемної теми, демонструючи загалом достатній рівень вправності й культури мовлення (чітко висловлює думки, уміє сформулювати цікаве запитання, дати влучну, змістовну відповідь, виявляє толерантність, стриманість, коректність у разі незгоди з думкою співрозмовника), особиста позиція виражається порівняно нечітко, аргументація відзначається оригінальністю, самостійністю
	10	Учень (учениця) складає діалог за проблемною ситуацією, демонструючи належний рівень мовленнєвої культури, уміння чітко формулювати думки, обґрунтовуючи власну позицію, виявляє готовність уважно й доброзичливо вислухати співрозмовника, даючи йому можливість висловитись; дотримується правил мовленнєвого етикету; структура діалогу, мовне оформлення його реплік у цілому відповідають нормам
IV. Високий	11	Учень (учениця) складає діалог, самостійно обравши аспект запропонованої теми та визначивши проблему для обговорення, переконливо й оригінально аргументує свою позицію, співставляє різні погляди на той самий предмет, розуміючи при цьому можливість інших підходів до обговорюваної проблеми, виявляє повагу до думки іншого; структура діалогу, мовне оформлення його реплік відповідають нормам
	12	Учень (учениця) складає глибокий за змістом і досконалий за формою діалог, самостійно обравши аспект запропонованої теми та визначивши проблему для обговорення, демонструючи вміння уважно й доброзичливо вислухати співрозмовника, коротко, виразно, оригінально сформулювати свою думку, дібрати цікаві, влучні, переконливі аргументи на захист своєї позиції, у тому числі й із власного життєвого досвіду, співставити різні погляди на той самий предмет, змінити свою думку в разі незаперечних аргументів іншого; дотримується правил поведінки й мовленнєвого етикету в розмові

Монологічне мовлення говоріння (усні переказ і твір);

Письмо (письмові переказ і твір)

Оцінюється здатність учня:

а) усно чи письмово виявляти певний рівень обізнаності з теми, що розкривається;

б) уміти будувати висловлювання певного обсягу, добираючи та впорядковуючи необхідний для реалізації задуму матеріал (епізод із власного життєвого досвіду, прочитаний або прослуханий текст, епізод із кінофільму, сприйнятий (побачений чи почутий) твір мистецтва, розповідь іншої людини тощо); урахувати мету спілкування, адресата мовлення; розкривати тему висловлювання; виразно відображати основну думку висловлювання, диференціюючи матеріал на головний і другорядний; викладати матеріал логічно, послідовно; використовувати мовні засоби відповідно до комунікативного завдання, дотримуючись норм літературної мови; додержуватись єдності стилю;

в) виявляти своє ставлення до предмета висловлювання, розуміти та враховувати можливість різних тлумачень тієї самої проблеми;

г) виявляти певний рівень творчої діяльності, зокрема: трансформувати одержану інформацію, відтворюючи її докладно, стисло, вибірково, своїми словами, змінюючи форму викладу, стиль тощо відповідно до задуму висловлювання; створювати оригінальний текст певного стилю; аргументувати висловлені думки, переконливо спростовувати помилкові докази; викладати матеріал виразно, доречно, економно, виявляти багатство лексичних і граматичних засобів.

Критерії оцінювання монологічного мовлення

Рівень	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів	Грамотність	
			Припустима кількість орфографічних і пунктуаційних помилок	Припустима кількість лексичних, граматичних і стилістичних помилок
І. Початковий	1	Побудованому учнем (ученицею) тексту бракує зв'язності й цілісності, урізноманітнення потребує лексичне та граматичне оформлення роботи	15-16 і більше	9-10
	2	Побудоване учнем	13-14	

		(ученицею) висловлювання характеризується фрагментарністю, думки викладаються на елементарному рівні; потребують збагачення й урізноманітнення лексика та граматична будова мовлення		
	3	Учневі (учениці) слід працювати над виробленням умінь послідовніше й чіткіше викладати власні думки, дотримуватися змістової та стилістичної єдності висловлювання, потребують збагачення й урізноманітнення лексика та граматична будова висловлювання	11-12	
II. Середній	4	Висловлювання учня (учениці) за обсягом складає дещо більше половини від норми й характеризується певною завершеністю, зв'язністю; розкриття теми має бути повнішим, грунтовнішим і послідовнішим; чіткіше мають розрізняватись основна та	9-10	7-8

		другорядна інформація; потребує урізноманітнення добір слів, більше має використовуватись авторська лексика		
	5	За обсягом робота учня (учениці) наближається до норми, у цілому є завершеною, тему значною мірою розкрито, проте вона потребує глибшого висвітлення, має бути увиразнена основна думка, посилена єдність стилю, мовне оформлення різноманітнішим	7-8	
	6	За обсягом висловлювання учня (учениці) сягає норми, його тема розкривається, виклад загалом зв'язний, але учневі ще слід працювати над умінням самотійно формулювати судження, належно їх аргументувати, точніше добирати слова й синтаксичні конструкції	5-6	
III. Достатній	7	Учень (учениця) самотійно створює достатньо повний, зв'язний, з	4	

		елементами самостійних суджень текст (у переказі - з урахуванням його виду), удаю добирає лексичні засоби (у переказі використовує авторські засоби виразності, образності мовлення), але ще має вдосконалювати вміння чітко висвітлювати тему, послідовно її викладати, належно аргументувати основну думку		5-6
	8	Учень самостійно будує достатньо повне (у переказі - з урахуванням його виду), осмислене висловлювання, у цілому ґрунтовно висвітлює тему, добирає переконливі аргументи на їх користь, проте ще має працювати над урізноманітненням словника, граматичного та стилістичного оформлення роботи	3	
	9	Учень самостійно будує послідовний, повний, логічно викладений текст (у переказі - з урахуванням його	1+1 (негруба)	

		виду); у цілому розкриває тему, висловлює основну думку (у переказі - авторську позицію); вдало добирає лексичні засоби (у переказі використовує авторські засоби виразності, образності мовлення), проте ще має працювати над умінням виразно висловлювати особистісну позицію й належно її аргументувати		
IV. Високий	10	Учень самостійно будує послідовний, повний (у переказі - з урахуванням його виду) текст, ураховує комунікативне завдання, висловлює власну думку, певним чином аргументує різні погляди на проблему (у переказі зіставляє свою позицію з авторською), робота відзначається багатством словника, граматичною правильністю, дотриманням стильової єдності й виразності тексту	1	3
	11	Учень самостійно	1 (негруба)	

		будує послідовний, повний текст (у переказі - з урахуванням його виду), урахує комунікативне завдання; аргументовано, чітко висловлює власну думку, зіставляє її з думками інших (у переказі враховує авторську позицію), уміє пов'язати обговорюваний предмет із власним життєвим досвідом, добирає переконливі докази для обґрунтування тієї чи іншої позиції з огляду на необхідність розв'язувати певні життєві проблеми; робота відзначається багатством словника, точністю слововживання, стилістичною єдністю, граматичною різноманітністю		
	12	Учень самостійно створює яскраве, оригінальне за думкою та оформленням висловлювання відповідно до мовленнєвої ситуації; повно, вичерпно висвітлює	-	1

		тему; аналізує різні погляди на той самий предмет, добирає переконливі аргументи на користь тієї чи іншої позиції, використовує набуту з різних джерел інформацію для розв'язання певних життєвих проблем; робота відзначається багатством слововживання, граматичною правильністю та різноманітністю, стилістичною довершеністю		
--	--	---	--	--

III. Читання

Читання вголос

Оцінюється здатність учня:

- а) розуміти прочитане;
- б) читати з достатньою швидкістю, плавно, з гарною дикцією, відповідно до орфоепічних та інтонаційних норм;
- в) виражати з допомогою темпу, тембру, гучності читання особливості змісту, стилю тексту авторський задум;
- г) пристосовувати читання до особливостей слухачів (ступеня підготовки, зацікавленості певною темою тощо).

Читання мовчки

Оцінюється здатність учня:

- а) читати незнайомий текст із належною швидкістю, розуміти й запам'ятовувати після одного прочитування фактичний зміст, причинно-

наслідкові зв'язки, тему й основну думку, виразально-зображувальні засоби прочитаного твору;

б) давати оцінку прочитаному.

IV. Оцінювання мовних знань і вмінь

Оцінюванню підлягають знання та вміння з мови, потрібні передусім для правильного використання мовних одиниць, а саме:

а) розпізнавання, групування й класифікування вивчених мовних явищ;

б) сполучування слів, доповнення й трансформація речень, добір належної форми слова, потрібної лексики, відповідних засобів зв'язку між частинами речення, між реченнями у групі пов'язаних між собою речень тощо;

в) розуміння значення мовних одиниць та особливостей їх використання в мовленні.

V. Оцінювання правописних (орфографічних і пунктуаційних) умінь учнів

Перевірці підлягають уміння правильно писати слова на вивчені орфографічні правила та словникові слова, визначені для запам'ятовування; ставити розділові знаки відповідно до опрацьованих правил пунктуації; належним чином оформлювати роботу.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ З ІНОЗЕМНИХ МОВ У СИСТЕМІ ЗАГАЛЬНОЇ ОСВІТИ

Основними видами оцінювання з іноземної мови є поточне, тематичне, семестрове, річне оцінювання та підсумкова державна атестація. Більшість прийомів поточного оцінювання спрямовано на детальну перевірку окремих параметрів мови або вмінь мовлення, яких щойно навчили, тематичне оцінювання проводиться на основі поточного оцінювання й виставляється єдиний тематичний бал. Під час виставлення тематичного бала результати перевірки робочих зошитів не враховуються.

Семестрове оцінювання з іноземної мови проводиться один раз наприкінці семестру за чотирма видами мовленнєвої діяльності (аудіювання, говоріння, читання, письмо).

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів
Аудіювання*		
I. Початковий	1	Учень (учениця) розпізнає на слух найбільш поширені слова в мовленні, яке звучить в уповільненому темпі
	2	Учень(учениця) розпізнає на слух найбільш поширені словосполучення в мовленні, яке звучить в уповільненому темпі
	3	Учень (учениця) розпізнає на слух окремі прості непоширені речення й мовленнєві зразки, побудовані на вивченому мовному матеріалі в мовленні, яке звучить в уповільненому темпі
II. Середній	4	Учень (учениця) розпізнає на слух прості речення, фрази та мовленнєві зразки, що звучать у нормальному темпі. В основному розуміє зміст прослуханого тексту, в якому використаний знайомий мовний матеріал

	5	Учень (учениця) розуміє основний зміст поданих у нормальному темпі текстів, побудованих на вивченому мовному матеріалі
	6	Учень (учениця) розуміє основний зміст поданих у нормальному темпі невеликих за обсягом текстів, побудованих на вивченому мовному матеріалі, які містять певну кількість незнайомих слів, про значення яких можна здогадатися
III. Достатній	7	Учень (учениця) розуміє основний зміст поданих у нормальному темпі текстів, побудованих на вивченому мовному матеріалі, які містять певну кількість незнайомих слів, про значення яких можна здогадатися, сприймає більшу частину необхідної інформації, подану у вигляді оціночних суджень, опису, аргументації
	8	Учень (учениця) розуміє основний зміст стандартного мовлення в межах тематики ситуативного мовлення яке може містити певну кількість незнайомих слів, про значення яких можна здогадатися. В основному сприймає на слух експліцитно подану інформацію
	9	Учень (учениця) розуміє основний зміст мовлення, яке може містити певну кількість незнайомих слів, про значення яких можна здогадатися, а також сприймає основний зміст повідомлень і фактичну інформацію, подану в повідомленні
IV. Високий	10	Учень (учениця) розуміє основний зміст мовлення, яке може містити певну кількість незнайомих слів, про значення яких можна здогадатись, а також основний зміст чітких повідомлень різного рівня складності
	11	Учень (учениця) розуміє тривале мовлення, яке може містити певну кількість незнайомих слів, про значення яких можна здогадатися. Уміє знаходити в інформаційних текстах з незнайомим матеріалом необхідну інформацію, подану у вигляді оціночних суджень, опису, аргументації
	12	Учень (учениця) розуміє тривале мовлення й основний зміст повідомлень, сприймає на слух подану фактичну інформацію в повідомленні
* Обсяг тексту, рівень складності, лексична та граматична наповнюваність, тематика текстів формуються вчителем відповідно до Програмових вимог, для кожного етапу навчання та типу навчального закладу.		
Читання*		

I. Початковий	1	Учень (учениця) уміє розпізнавати та читати окремі вивчені слова на основі матеріалу, що вивчався
	2	Учень (учениця) вміє розпізнавати та читати окремі вивчені словосполучення на основі матеріалу, що вивчався
	3	Учень(учениця) вміє розпізнавати та читати окремі прості непоширені речення на основі матеріалу, що вивчався
II. Середній	4	Учень (учениця) уміє читати вголос і про себе з розумінням основного змісту тексти, побудовані на вивченому матеріалі. Уміє частково знаходити необхідну інформацію у вигляді оціночних суджень за умови, що в текстах використовується знайомий мовний матеріал
	5	Учень (учениця) вміє читати вголос і про себе з розумінням основного змісту тексти, які можуть містити певну кількість незнайомих слів, про значення яких можна здогадатися. Уміє частково знаходити необхідну інформацію у вигляді оціночних суджень, опису за умови, що в текстах використовується знайомий мовний матеріал
	6	Учень/учениця вміє читати з повним розумінням тексти, які можуть містити певну кількість незнайомих слів, про значення яких можна здогадатися. Уміє знаходити необхідну інформацію у вигляді оціночних суджень, опису, аргументації за умови, що в текстах використовується знайомий мовний матеріал
III. Достатній	7	Учень (учениця) уміє читати з повним розумінням тексти, які містять певну кількість незнайомих слів, про значення яких можна здогадатися; уміє знаходити потрібну інформацію в текстах інформативного характеру
	8	Учень (учениця) вміє читати з повним розумінням тексти, які містять певну кількість незнайомих слів, знаходити й аналізувати потрібну інформацію
	9	Учень (учениця) вміє читати з повним розумінням тексти, використовуючи словник, знаходити потрібну інформацію, аналізувати її та робити відповідні висновки
IV. Високий	10	Учень (учениця) вміє читати з розумінням основного змісту тексти, аналізує їх, розуміє прочитаний текст, установлюючи логічні зв'язки всередині речення та між реченнями

	11	Учень (учениця) уміє читати тексти, аналізує їх і робить власні висновки, розуміє логічні зв'язки в рамках тексту та між його окремими частинами
	12	Учень (учениця) уміє читати тексти, аналізує їх і робить висновки, порівнює отриману інформацію з власним досвідом. У повному обсязі розуміє тему прочитаного тексту різного рівня складності
* Обсяг, тематика, характер текстів для читання визначаються вчителем відповідно до Програмових вимог для кожного етапу навчання та типу навчального закладу.		
Говоріння*		
I. Початковий	1	Учень (учениця) знає найбільш поширені вивчені слова, проте не завжди адекватно використовує їх у мовленні, допускає фонематичні помилки
	2	Учень (учениця) знає найбільш поширені вивчені словосполучення, проте не завжди адекватно використовує їх у мовленні, допускає фонематичні помилки
	3	Учень (учениця) використовує в мовленні прості непоширені речення з опорою на зразок, має труднощі у вирішенні поставленого комунікативного завдання в ситуаціях на задану тему, допускає фонематичні помилки
II. Середній	4	Учень (учениця) уміє в основному логічно розпочинати та підтримувати бесіду, при цьому використовуючи обмежений словниковий запас та елементарні граматичні структури. На запит співрозмовника дає елементарну оціночну інформацію, відображаючи власну точку зору
	5	Учень (учениця) уміє в основному логічно побудувати невеличке монологічне висловлювання та діалогічну взаємодію, допускаючи незначні помилки при використанні лексичних одиниць. Усі звуки в потоці мовлення вимовляються правильно
	6	Учень (учениця) упевнено розпочинає, підтримує, відновлює та закінчує розмову у відповідності з мовленнєвою ситуацією. Усі звуки в потоці мовлення вимовляються правильно
III. Достатній	7	Учень (учениця) уміє зв'язно висловлюватись відповідно до навчальної ситуації, малюнка, робити повідомлення з теми, простими реченнями передавати зміст прочитаного, почутого або побаченого,

		підтримувати бесіду, ставити запитання та відповідати на них
	8	Учень (учениця) уміє логічно висловитись у межах вивчених тем відповідно до навчальної ситуації, а також у зв'язку зі змістом прочитаного, почутого або побаченого, висловлюючи власне ставлення до предмета мовлення; уміє підтримувати бесіду, вживаючи короткі репліки. Учень в основному уміє у відповідності з комунікативним завданням використовувати лексичні одиниці та граматичні структури, не допускає фонематичних помилок
	9	Учень (учениця) уміє логічно висловлюватись у межах вивчених тем, передавати основний зміст прочитаного, почутого або побаченого, підтримувати бесіду, уживаючи розгорнуті репліки, у відповідності з комунікативним завданням використовує лексичні одиниці та граматичні структури, не допускає фонематичних помилок
IV. Високий	10	Учень (учениця) уміє без підготовки висловлюватись і вести бесіду в межах вивчених тем, використовує граматичні структури й лексичні одиниці у відповідності з комунікативним завданням, не допускає фонематичних помилок
	11	Учень (учениця) уміє логічно й у заданому обсязі побудувати монологічне висловлювання та діалогічну взаємодію, використовуючи граматичні структури й лексичні одиниці у відповідності до комунікативного завдання, не допускаючи при цьому фонематичних помилок
	12	Учень (учениця) уміє вільно висловлюватись і вести бесіду в межах вивчених тем, гнучко та ефективно користуючись мовними та мовленнєвими засобами
<i>*Обсяг монологічного висловлювання та кількість реплік у діалогічному мовленні, характер і тематика, лексична та граматична наповнюваність визначаються вчителем відповідно до Програмових вимог для кожного етапу навчання та типу навчального закладу.</i>		

Письмо*

Рівень навчальних досягнень	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень	Грамотність	
			Припустима	Припустима

			кількість орфографічних помилко	кількість лексичних, граматичних і стилістичних помилко
I. Початковий	1	Учень (учениця) уміє писати вивчені слова, допускаючи при цьому велику кількість орфографічних помилок	8	9
	2	Учень (учениця) уміє писати вивчені словосполучення	6	9
	3	Учень (учениця) уміє писати прості непоширені речення відповідно до комунікативної задачі проте зміст повідомлення недостатній за обсягом для розкриття теми та інформативно насичений	6	8
II. Середній	4	Учень (учениця) уміє написати листівку за зразком, проте використовує обмежений запас лексики та граматичних структур, допускаючи помилки, які ускладнюють розуміння тексту	6	6
	5	Учень (учениця) уміє написати коротке повідомлення за зразком у межах вивченої теми, використовуючи обмежений набір засобів логічного	4-5	5

		зв'язку при цьому відсутні з'єднувальні кліше, недостатня різноманітність ужитих структур, моделей тощо		
	6	Учень (учениця) уміє написати коротке повідомлення/лист за зразком у відповідності до поставленого комунікативного завдання, при цьому вжито недостатню кількість з'єднувальних кліше та посередня різноманітність ужитих структур, моделей тощо	4-5	5
III. Достатній	7	Учень (учениця) уміє написати коротке повідомлення за вивченою темою за зразком у відповідності до заданої комунікативної ситуації, допускаючи при цьому ряд помилок при використанні вивчених граматичних структур. Допущені помилки не порушують сприйняття тексту, у роботі вжито ідіоматичні звороти, з'єднувальні кліше, різноманітні структури, моделі тощо	4	4
	8	Учень (учениця) уміє без використання опори написати повідомлення за вивченою темою, зробити нотатки,	3	3

		допускаючи ряд помилок при використанні лексичних одиниць. Допущені помилки не порушують сприйняття тексту, у роботі вжито ідіоматичні звороти, з'єднувальні кліше, різноманітні структури, моделі тощо		
	9	Учень (учениця) уміє написати повідомлення на запропоновану тему, заповнити анкету, допускаючи ряд орфографічних помилок, які не ускладнюють розуміння інформації, у роботі вжито ідіоматичні звороти, з'єднувальні кліше, різноманітні структури, моделі тощо	3	2
	10	Учень (учениця) уміє написати повідомлення, висловлюючи власне ставлення до проблеми, написати особистого листа, при цьому правильно використовуючи вивчені граматичні структури у відповідності до комунікативного завдання, використовуючи достатню кількість ідіоматичних зворотів, з'єднувальних кліше, моделей тощо	2	1

IV. Високий	11	Учень (учениця) уміє написати повідомлення, правильно використовуючи лексичні одиниці в рамках тем, пов'язаних з повсякденним життям. Даються при наявності несуттєвих орфографічних, які не порушують акту комунікації (британський або американський варіанти орфографії, орфографічні помилки в географічних назвах тощо)	1-2	
	12	Учень (учениця) уміє подати в письмовому вигляді інформацію у відповідності з комунікативним завданням, висловлюючи власне ставлення до проблеми, при цьому правильно використовуючи лексичні одиниці та граматичні структури		

**** Обсяг письмового повідомлення, його тематика, структура, повнота розкриття змісту, лексична насиченість і рівень граматичної компетентності, наповнюваність визначаються вчителем відповідно до Програмових вимог для кожного етапу навчання та типу навчального закладу***

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ З УКРАЇНСЬКОЇ ТА ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУР У СИСТЕМІ ЗАГАЛЬНОЇ ОСВІТИ

Головною метою вивчення предметів «Українська література», «Зарубіжна література» в загальноосвітній школі є залучення учнів до найвищих досягнень національної та світової літератури і культури, національних і загальнолюдських духовних цінностей, розвиток творчих здібностей учнів, виховання в них естетичного смаку, високої читацької та загальної культури, вироблення вмінь самотійно ознайомлюватися зі зразками мистецтва слова, свідомо сприймати втілені в них естетичні й духовні цінності.

Для досягнення цієї мети слід вирішувати такі основні завдання:

- формувати в учнів уявлення про художню літературу як мистецтво слова, важливу складову системи мистецтв і духовної культури українського та інших народів світу;

- виховувати повагу до духовних скарбів українського народу та всього людства, расову, етнічну, соціальну, гендерну, релігійну, індивідуальну толерантність одночасно з принциповим нонконформізмом, здатністю формувати, формулювати й активно відстоювати власну точку зору, свою систему життєвих цінностей і пріоритетів, прагнення мати ніким не нав'язане світобачення, не бути об'єктом маніпуляцій, зберігати й примножувати кращі національні традиції, не сприймати культу сили й переваги матеріальних цінностей над духовними;

- навчати школярів сукупності відомостей про вершинні явища українського та світового літературного процесу, загальні закономірності його перебігу від найдавніших часів до сьогодення;

- давати школярам оптимальний обсяг літературознавчих понять і термінів, потрібних для повноцінного аналізу й інтерпретації художніх текстів, розуміння головних закономірностей перебігу літературного процесу;

- відпрацьовувати з учнями вміння й навички аналізу й інтерпретації художнього тексту, здатність сприймати його з урахуванням задуму й стилю автора, бачити кожен конкретний твір у літературному, культурному та історичному контекстах;

- навчати школярів визначати національну своєрідність і загальнолюдську значущість літературних творів, у тому числі шляхом зіставлення зі зразками різних національних літератур та різних видів мистецтв;

- розвивати усне й писемне мовлення школярів, їхнє мислення (образне, асоціативне, абстрактне, логічне тощо);

- формувати в учнів потребу в читанні літературних творів, здатність насолоджуватися мистецтвом слова, засвоювати духовно-естетичний потенціал художньої літератури, реалізувати його у власному житті;

- відпрацьовувати навички розрізнення явищ елітарної та масової культури;

- прищеплювати школярам високий естетичний смак.

Об'єктом вивчення в курсах української та зарубіжної літератури та літератур національних меншин є художній твір, його естетична природа та духовно-етична сутність. Аналіз та інтерпретація літературного твору мають спиратися на ґрунтовне знання тексту, докладний розгляд ключових епізодів, доречне цитування, виразне читання окремих творів або їх фрагментів тощо. Теоретичні аспекти вивчення твору при цьому слід розглядати не як самоціль, а як один із засобів визначення своєрідності його поезики. На уроках української літератури та літератур національних меншин учні працюють з текстами, написаними мовою оригіналу, на уроках зарубіжної літератури - з літературними творами, перекладеними українською мовою, а за умови готовності школярів - мовою оригіналу.

Моніторинг і оцінювання результативності навчання належать до найважливіших аспектів навчального процесу і значною мірою визначають його якість. На уроках літератури домінантною формою навчання і здійснення контролю за досягнутими результатами є діалог, який відбувається на всіх етапах навчальної діяльності і до якого учнів залучає вчитель, спонукаючи розмірковувати, робити узагальнення і висновки, висловлювати власні думки, оцінювати. Під час такого оцінювання обов'язковим має стати контроль за прочитанням кожним учнем програмових творів, визначення рівня засвоєння їхнього змісту та вироблення вмінь і навичок їхнього аналізу й інтерпретації, перевірка виконання усних і письмових робіт.

Оцінювання навчальних досягнень учнів з української та зарубіжної літератури та літератур національних меншин має здійснюватися за такими критеріями:

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів
I. Початковий	1	Учень (учениця) на елементарному рівні відтворює матеріал, називаючи окремий літературний факт або явище (автора й назву твору, окремих літературних персонажів тощо)
	2	Учень (учениця) розуміє навчальний матеріал і може відтворити фрагмент із нього окремим реченням (називає окремі факти з життя та творчості письменника, головних персонажів твору, упізнає за описом окремого персонажа твору, упізнає, з якого твору взято уривок тощо)
	3	Учень (учениця) розуміє навчальний матеріал і за допомогою вчителя дає відповідь у формі висловлювання (відтворює зміст у певній послідовності, називає на репродуктивному рівні жанр

		твору, упізнає літературний факт за описом або визначенням)
II. Середній	4	Учень (учениця) має уявлення про зміст твору, може переказати незначну його частину та з допомогою вчителя визначає основні сюжетні елементи, на репродуктивному рівні відтворює фактичний матеріал
	5	Учень (учениця) знає зміст твору, переказує окрему його частину, знаходить у тексті приклади відповідно до сформульованого завдання, висловлює оцінювальне судження й доводить його одним-двома аргументами, завершує відповідь простим узагальненням, дає визначення літературних термінів
	6	Учень (учениця) знає зміст твору, може переказати його значну частину, з допомогою вчителя виділяє головні епізоди, уміє формулювати думки, називає риси характеру літературних героїв, установлює окремі причинно-наслідкові зв'язки, дає визначення літературних термінів за прикладами
III. Достатній	7	Учень (учениця) володіє матеріалом і навичками аналізу літературного твору за поданим учителем зразком, наводить окремі приклади з тексту
	8	Учень (учениця) володіє матеріалом, за зразком аналізує текст, виправляє допущені помилки, добирає докази на підтвердження висловленої думки, застосовує відомі факти, поняття для виконання стандартних навчальних завдань
	9	Учень (учениця) володіє матеріалом та навичками комплексного аналізу літературного твору, застосовує теорію в конкретних ситуаціях, демонструє правильне застосування матеріалу, складає порівняльні характеристики, добирає аргументи на підтвердження власних міркувань
IV. Високий	10	Учень (учениця) володіє матеріалом і навичками комплексного аналізу літературного твору, виявляє початкові творчі здібності, самостійно оцінює літературні явища, працює з різними джерелами інформації, систематизує, узагальнює та творчо використовує дібраний матеріал
	11	Учень (учениця) на високому рівні володіє матеріалом, уміннями й навичками комплексного аналізу художнього твору, використовує засвоєні факти для виконання нестандартних завдань, самостійно формулює проблему й вирішує шляхи її

		розв'язання, висловлює власні думки, самостійно оцінює явища літератури та культури, виявляючи власну позицію щодо них
	12	Учень (учениця) вільно володіє матеріалом та навичками текстуального аналізу літературного твору, виявляє особливі творчі здібності та здатність до оригінальних рішень різноманітних навчальних завдань, до перенесення набутих знань і вмінь на нестандартні ситуації, має схильність до літературної творчості

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ З **ОСНОВ ЗДОРОВ'Я** У СИСТЕМІ ЗАГАЛЬНОЇ ОСВІТИ

При оцінюванні рівня навчальних досягнень учнів з основ здоров'я враховуються знання та дотримання школярами правил збереження власного життя та здоров'я й оточуючих.

Позитивно оцінюється кожний крок учня, спрямований на:

- підвищення рівня знань про здоров'я й безпеку життєдіяльності, здоровий спосіб життя, уміння використовувати здобуті знання для зміцнення здоров'я;
- набуття навичок, що сприяють фізичному, соціальному, духовному та психічному здоров'ю;
- позитивне ставлення до здорового способу життя.

Усі види оцінювання навчальних досягнень учнів здійснюються за критеріями, наведеними в таблиці.

Рівні навчальних досягнень учнів	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
I. Початковий	1	Учень (учениця) за допомогою вчителя може назвати окремі поняття, що стосуються здоров'я та безпеки життєдіяльності
	2	Учень (учениця) має уявлення про елементарні поняття здорового способу життя й безпечної поведінки. За допомогою вчителя або з використанням підручника (робочого зошита) відтворює окремі факти навчального матеріалу
	3	Учень (учениця) за допомогою вчителя або з використанням підручника (робочого зошита) фрагментарно відтворює елементарні поняття про здоровий спосіб життя. Під керівництвом і контролем учителя епізодично виконує практичні дії, що формують безпечну поведінку. Повторює оцінні судження інших без достатнього осмислення
II. Середній	4	Учень (учениця) за допомогою вчителя або з використанням підручника (робочого зошита) дає визначення окремих понять; частково характеризує ознаки здоров'я та безпечної поведінки; за допомогою вчителя виконує елементарні практичні дії, пов'язані з формуванням здорового способу життя й безпечної поведінки
	5	Учень (учениця) самостійно дає визначення окремих понять; за допомогою вчителя або з використанням підручника (робочого зошита) відтворює навчальний матеріал, характеризуючи ознаки здоров'я, шляхи та методи його зміцнення та збереження життя. За допомогою інструкції та консультації вчителя, виконує практичні дії, пов'язані з формуванням здорового способу життя й безпечної поведінки. Повторює почуті від інших найпростіші оцінні судження про здоровий спосіб життя й безпечної поведінки
	6	Учень (учениця) самостійно, але неповно відтворює навчальний матеріал; за допомогою вчителя розв'язує прості типові навчальні ситуаційні задачі; характеризує окремі ознаки здоров'я, наводить прості

		прикладі дій про збереження здоров'я. За допомогою інструкції та консультації вчителя виконує практичні дії, пов'язані з формуванням життєвих навичок здорового способу життя й безпечної поведінки. Пояснює найпростіші оцінні судження про здоровий спосіб життя й безпечної поведінки
III. Достатній	7	Учень (учениця) загалом самостійно відтворює навчальний матеріал, розкриває суть понять; розв'язує прості типові ситуаційні задачі. Характеризує ситуації, що містять загрозу й потребують практичних дій. Висловлює окремі оцінні судження про стан здоров'я, поведінку в різних ситуаціях, свою та інших, міжособистісні стосунки
	8	Учень (учениця) самостійно відповідає на поставлені запитання; дає порівняльну характеристику явищам і процесам, які характеризують здоров'я. Визначає засоби, які необхідно використовувати у виконанні практичних дій. Обґрунтовує свої оцінні судження про здоровий спосіб життя й безпечної поведінки, спираючись на предметні знання та усталені норми
	9	Учень (учениця) відтворює інформацію, відповідає на поставлені запитання; самостійно розв'язує стандартні ситуаційні завдання; пояснює зміст і послідовність операцій, що входять до складу практичних дій; за допомогою вчителя встановлює причинно-наслідкові зв'язки, робить нечітко сформульовані висновки; свідомо приймає рішення; володіє навичками самоконтролю.
IV. Високий	10	Учень (учениця) обґрунтовано відповідає на запитання, передбачені навчальною програмою курсу; самостійно аналізує та розкриває суть явищ і процесів, що характеризують здоровий спосіб життя; узагальнює, систематизує, установлює причинно-наслідкові зв'язки; користується джерелами додаткової інформації. За допомогою вчителя розв'язує нестандартні ситуації; виконує практичні дії щодо здорового способу життя й безпечної поведінки, формулює висновки про конкретну оздоровчу діяльність; свідомо користується правилами здорового способу життя й безпечної поведінки. Висловлює оцінні судження про стан здоров'я власного й інших, поведінку свою та інших, міжособистісні стосунки.
	11	Учень (учениця) логічно, усвідомлено відтворює

		навчальний матеріал в межах навчальної програми курсу; самостійно аналізує й розкриває закономірності явищ і процесів, що характеризують здоровий спосіб життя й безпечної поведінки, їх сутність; установлює й обґрунтовує причинно-наслідкові зв'язки; аргументовано переконує в необхідності виконання дій щодо здорового способу життя й безпечної поведінки; самостійно користується джерелами додаткової інформації. Аналізує та обґрунтовує оцінні судження про стан здоров'я власного й інших, наслідки своїх дій, поведінку свою та інших.
	12	Учень (учениця) свідомо відтворює й розуміє навчальну інформацію за програмою курсу; може вести дискусію з конкретного питання здорового способу життя й безпечної поведінки з використанням знань суміжних програм; самостійно оцінює та характеризує різноманітні явища та процеси, які розкривають сутність здорового способу життя й безпечної поведінки; самостійно користується різними джерелами інформації, у тому числі й рекомендованими вчителем. Розв'язує проблемні завдання; має здоров'язберігаючі життєві навички; вибирає безпечний варіант розв'язання нестандартної ситуації; визначає мету своїх дій і знаходить альтернативні та вибирає й обґрунтовує оптимальні шляхи її досягнення; оцінює тимчасові та довгострокові наслідки вибраного варіанту; робить обґрунтовані висновки. Виявляє особисту позицію щодо здорового способу життя й безпечної поведінки. Обґрунтовує цінність набутих знань і сформованих розумових і практичних умінь і життєвих навичок для власного здоров'я.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ У СИСТЕМІ ЗАГАЛЬНОЇ ОСВІТИ

При оцінюванні навчальних досягнень учнів основної групи за показником навчального нормативу визначають рівень навчальних досягнень (низький, середній, достатній, високий), а потім за технічними показниками виконання рухової дії та теоретичними знаннями виставляють оцінку в балах (таблиця).

Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів	Показники навчальних нормативів	Бали
Учень (учениця) має фрагментарні уявлення з предмета; розрізняє та виконує відповідно до вимог лише елементи фізичних вправ	Низький	1
	Середній	2
	Достатній	3
	Високий	4
Учень (учениця) виявляє розуміння основних положень навчального матеріалу, наводить приклади; техніка виконання фізичних вправ має незначні відхилення від встановлених вимог, які аналізуються та виправляються з допомогою вчителя	Низький	5
	Середній	6
	Достатній	7
	Високий	8
Учень (учениця) володіє узагальненими, міцними знаннями з предмета; має достатню тактичну підготовку для виконання навчальних завдань; має системні навички техніки виконання фізичних вправ, що відповідають встановленим вимогам	Низький	9
	Середній	10
	Достатній	11
	Високий	12

На сучасному етапі, з метою формування позитивного ставлення учнів до занять фізичною культурою та підвищення рівня їх рухової активності, оцінювання навчальних досягнень з фізичної культури має здійснюватися в особистісно-зорієнтованому аспекті. В основу особистісно-зорієнтованого

оцінювання покладаються: особисті досягнення школярів на протязі навчального року; активна робота учнів на уроках фізичної культури; залучення учнів до занять фізичною культурою в позаурочний час; участь у змаганнях всіх рівнів. На основі зазначених показників вчителям рекомендується застосовувати різноманітні системи нарахування «бонусних» балів. Зазначені системи корекції оцінювання мають погоджуватися педагогічною радою школи.

Під час оцінювання необхідно:

- здійснювати індивідуальний підхід, тобто створювати для учня умови, які відповідають особливостям його розвитку, рівню фізичного підготовленості, стану здоров'я;
- конкретизувати завдання, визначене змістом даного уроку, за яке учня буде оцінено;
- застосовувати гласність оцінки (своєчасно інформувати учня про оцінку з коротким аналізом виконання учнем рухової дії).